

Actieprogramma Taskforce Overvallen 2022-2026

Den Haag, november 2022

Retail
Veiligheids
Overleg

Ministerie van Justitie
en Veiligheid

OPENBAAR
MINISTERIE

Inhoud

Actieprogramma aanpak overvallen 2022-2026	4
Leeswijzer.....	4
1. Inleiding.....	5
2. Ontwikkelingen aard en omvang overvallen, straatroven en ram- en plofkraken.....	6
2.1 Aantallen overvallen, straatroven en ram- en plofkraken 2012-2021	6
2.2 Ophelderingspercentage overvallen en straatroof 2014-2021	6
2.3 Tweejarige algemene recidive van overvallers, 2008-2017.....	7
3. Resultaten afgelopen jaren.....	7
3.1 Onderzoeken.....	8
3.2 Voorkomen slachtofferschap/situationele preventie.....	8
Techno- en sociale preventie	8
Intensieve publiek-private samenwerking (PPS)	10
Versterken alertheid en weerbaarheid.....	11
Ondersteuning slachtoffers	11
3.3 Voorkomen daderschap.....	11
Alleen jij bepaalt wie je bent (AJB)	12
Integrale persoonsgerichte toeleiding naar arbeid (IPTA).....	12
3.4 Dadergerichte aanpak en tegengaan recidive	12
Bad-aanpak	12
Opsporing en vervolging (plofkrakers).....	13
Voorkomen recidive: de Re-integratieofficier	14
3.5 Aanvullend	14
4. Relevante ontwikkelingen.....	14
4.1 Inzet op preventie criminaliteit in coalitieakkoord.....	14
4.2 Buit: van contant geld tot en met luxe goederen	15
4.3 Verschuiving naar combinatie offline en online vermogenscriminaliteit.....	15
4.4 Intensivering samenwerking.....	15
4.5 Wijziging in vertegenwoordigde organisaties.....	16
4.6 Krapte op de arbeidsmarkt en innovatie	16
4.7 Doorontwikkeling Platforms Veilig Ondernemen	16
5. Focus 2022-2026.....	16
6. Scope en doelstellingen	17

6.1 Overvallen	17
6.2 Straatroof	18
6.3 Ram- en plofkraken	18
6.4 Gedigitaliseerde criminaliteit in samenhang met fysieke vermogenscriminaliteit	19
6.5 Ambities	19
7. Concrete maatregelen	20
7.1 Stimuleren kennisdeling en -gebruik	20
Actief uitdragen door de Taskforce van het benutten van de kennis en informatie bij het CCV, de PVO's en het NJi. (TFO leden).	7.2 Data-gedreven inzet .21
7.3 Voorkomen (herhaald) slachtofferschap	21
Versterken bewustwording, weerbaarheid en handelingsperspectief	21
7.4 Voorkomen (herhaald) daderschap	22
Preventief programma met effectieve interventies – basis op orde	22
Delen ervaringen en creëren draagvlak voor effectieve preventieve interventies	24
7.5 Situationele preventie	24
Object-gerelateerde maatregelen	24
7.6 Opsporing en vervolging	25
Repressie op peil houden	25
Voortgang afspraken ram- en plofkraken	26
8. Rol en taken leden Taskforce Overvallen	26
Bijlagen	29

Actieprogramma aanpak overvallen 2022-2026

De Taskforce Overvallen zet zich vanaf oktober 2009 in om overvallen in Nederland te voorkomen, daders op te sporen en te vervolgen en werkt aan het voorkomen van recidive en herhaald slachtofferschap. Later is de aanpak van straatroven daaraan toegevoegd. In de afgelopen 13 jaar is een stevig fundament gelegd voor een integrale aanpak op deze fenomenen. Er zijn vele maatregelen genomen van diverse aard, die gezamenlijk een bijdrage geleverd hebben aan de resultaten.

Dit nieuwe actieprogramma vormt de rode draad voor het werk van deze Taskforce Overvallen tot 1 januari 2026.¹ De werkzaamheden van de Taskforce zijn vervolgd gedurende 2022 en zijn in de tweede helft van 2022 aan het papier toevertrouwd in dit actieprogramma. Dat maakt dat de looptijd van dit programma – als de looptijd van het formele besluit tot 1 januari 2024 wordt aangehouden – aan de korte kant is. Dit doet geen recht aan het belang van voortdurende aandacht voor de genoemde thema's. Fijnaut geeft twee redenen om de teugels niet te laten vieren, de (door)ontwikkeling van maatregelen en het belang van continuïteit voor de publiek-private partners.² Dat maakt dat de Taskforce in dit programma ook verder in de toekomst kijkt. De preventieve aanpak, een integrale aanpak die ook gedragsverandering in zich bergt, maakt dat een lange adem nodig was en is. Er is voor gekozen de looptijd van dit programma gelijk te laten lopen met het nieuwe Actieprogramma Veilig ondernemen van het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing (NPC), nl. van 2022-2026, waarbij in 2025 door de gezamenlijke partijen wordt geëvalueerd met het oog op de toekomst.

Leeswijzer

Na inleidende woorden volgen de cijfermatige ontwikkelingen, een korte terugblik op de resultaten van de afgelopen jaren en relevante ontwikkelingen binnen de fenomenen die het werk van de Taskforce Overvallen raken. Daarna wordt naar de toekomst gekeken en volgen de scope en doelstellingen van de Taskforce. Vervolgens worden de concrete maatregelen vermeld. Het programma eindigt met het vermelden van de leden van de Taskforce en hun rol en relevante actuele bijlagen.

¹ Besluit van de Minister van Justitie en Veiligheid van 1 december 2021, nr. 3655809, tot wijziging van het Instellingsbesluit Taskforce overvallen met als datum tot 1 januari 2024.

² De aanpak van overvallen en overvallers in de jaren 2011-2016. Een gegronde beschouwing over de resultaten en vooruitzichten. Ben Rovers en Cyrille Fijnaut. 12 oktober 2016. Pagina 47: 1. als de inspanningen over de hele linie véél of op belangrijke punten onoordeelkundig zouden worden verminderd - het getal van (destijds) 1.200 snel zou kunnen oplopen en het ophelderingspercentage even snel zou zakken naar het niveau van 2009 en 2. aantal overvallen is niet niets.

1. Inleiding

Dit actieprogramma verschijnt na een bijzondere periode van ongeveer twee jaren, waarin de samenleving te maken kreeg met coronamaatregelen. In die periode nam het nieuwe kabinet een aparte Preventieparagraaf op in het Coalitieakkoord. We leiden het nieuwe programma in aan de hand van een aantal actuele onderzoeken van het CBS over criminaliteit, veiligheidsbeleving en slachtofferschap en het huidige Coalitieakkoord.

Over de periode 2005–2021³ heeft de algemene veiligheidsbeleving zich gunstig ontwikkeld en zijn algemene onveiligheidsgevoelens met 34 procent afgenomen. Slachtofferschap van traditionele criminaliteit is in totaliteit gedaald met 59 procent. Wel zijn meer mensen slachtoffer geworden van online criminaliteit. Hierover meer in hoofdstuk 4.

Steeds minder Nederlanders geven aan dat zij slachtoffer zijn geweest van traditionele vormen van criminaliteit zoals inbraak, diefstal, geweld en vernieling.⁴ De politie registreerde ook minder van deze misdrijven. Ruim een kwart van de slachtoffers van traditionele criminaliteit gaf aan emotionele of psychische problemen, lichamelijke verwondingen of letsel en/of financiële problemen te (hebben) ervaren als gevolg van hun slachtofferschap.

Kijkend naar de afgelopen 'coronajaren' constateert het CBS⁵ dat gedurende de lockdowns in 2020-2021 een sterke daling te zien was van de geregistreerde criminaliteit en dat na de lockdowns de criminaliteit weer toenam. De geregistreerde misdrijven zitten, ondanks die stijging, tot op heden niet op het niveau van 2018-2019. De daling van de geregistreerde misdaad geldt voor alle typen misdrijven, behalve de zogeheten horizontale fraude.⁶

Ondanks de dalende trend van de traditionele criminaliteit zijn de aangiftecijfers nog steeds substantieel. In 2021 waren er 92.530 high impact crimes (HIC).⁷ Het gaat hierbij voornamelijk om bedreiging, mishandeling en woninginbraken. Het aantal straatroven, overvallen en openlijke geweldplegingen ligt v.w.b. de aantallen behoorlijk lager. Gemiddeld gaat het over 254 high impact crimes per dag.⁹ Het is goed erbij stil te staan dat achter iedere aangifte van een misdrijf een of meerdere slachtoffers (en hun omgeving) schuilen die de impact ervaren en in meerdere of mindere mate (langdurige) schade hebben geleden en leiden. Denk hierbij aan de horecaondernemer of filiaalhouder van een supermarkt, die wordt overvallen en zijn dagomzet moet afstaan, zijn zaak tijdelijk moet sluiten, eventueel medewerkers moet missen door verzuim of zelf ziek thuis komt te zitten. Dit zien we als televisiekijker van Opsporing Verzocht, als onderzoeker tijdens het opsporingsonderzoek na een woningoverval, als collega in de branche op bezoek bij een collega-ondernemer of als burgemeester tijdens een bezoek aan een slachtoffer.

Al langer zet de Taskforce in op het voorkomen van delicten door inzet op voorkomen van daderschap en het voorkomen van slachtofferschap, naast de opsporing, vervolging en het voorkomen van recidive door een effectieve re-integratie en nazorg in gemeenten. Met een aparte paragraaf Preventie in het huidige Coalitieakkoord¹⁰ is duidelijk dat preventie op de kaart staat. De inspanningen van politie en OM op het terrein van opsporing en vervolging hebben inmiddels vruchten afgeworpen en de gespecialiseerde inzet vanuit politie en OM op de opsporing en

³ CBS, Veiligheidsmonitor 2021 (2022). In 2021 zei 17 procent van de mensen van 15 jaar of ouder slachtoffer te zijn geweest van een of meer vormen van traditionele criminaliteit, twee jaar eerder was dat 21 procent.

⁴ CBS Veiligheidsmonitor 2021: In 2021 is 17 procent van de Nederlanders van 15 jaar of ouder slachtoffer geweest van een of meer geweldsdelicten, vermogensdelicten of vernielingen. Het vaakst werden zij slachtoffer van vermogensdelicten (9 procent), gevolgd door vernielingen (6 procent) en geweldsdelicten (5 procent).

⁵ <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/welvaart-in-coronatijd/veiligheid>.

⁶ De piek van horizontale fraude gedurende de corona-periode is inmiddels weer dalend (tot aug/sept 2022 - 22% t.o.v. vorig jaar).

⁷ Politiedata via www.data.politie.nl, geraadpleegd op 2 augustus 2022.

⁸ Woninginbraak, openlijk geweld (persoon), mishandeling, bedreiging, straatroof en overval.

⁹ In 2018 werden gemiddeld 329 high impact crimes per dag gepleegd.

¹⁰ Pagina 21. Coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst', gepresenteerd 15 december 2021.

vervolgving wordt stevig gecontinueerd. Voor wat betreft de inzet op preventie zijn er nog mogelijkheden die beter en/of breder kunnen worden benut, zoals het verder versterken en meer integraal inzetten van de publiek-private samenwerking. Het is goed te zien dat het kabinet extra budget ter beschikking stelt voor het voorkomen van jeugdcriminaliteit. De Taskforce zet al langer in op het voorkomen van daderschap en ziet het Coalitieakkoord als een extra aansporing hierop in de samenwerking tussen de (lokale en landelijke) publieke en private partners met focus in te zetten. Het belang van de inzet op effectieve preventie zal dan ook doorklinken in dit nieuwe actieprogramma.

Gezien het voorgaande is eind 2021 de Taskforce Overvallen met twee jaar verlengd, zodat met volle aandacht en energie de komende jaren gewerkt kan blijven worden aan het tegengaan van slachtofferschap en het voorkomen van (herhaald) daderschap van de fenomenen overvallen, straatroven en ram- en plofkraken. Gezien de opgave en de benodigde inzet de komende jaren heeft de Taskforce ervoor gekozen het actieprogramma te maken van 2022-2026. Dit vergt nog formele verlenging van het Instellingsbesluit van de Taskforce Overvallen.

2. Ontwikkelingen aard en omvang overvallen, straatroven en ram- en plofkraken

2.1 Aantallen overvallen, straatroven en ram- en plofkraken 2012-2021

Het aantal overvallen en straatroven is het afgelopen decennium sterk gedaald, zoals te zien is in onderstaande tabel. Na een lichte stijging in het aantal overvallen tussen de jaren 2017 en 2019, is het aantal overvallen in 2020 en 2021 verder gedaald. Dat geldt ook voor het aantal straatroven. Hierbij moet het dempend effect van de coronaperiode wel in het achterhoofd worden gehouden. Door maatregelen zoals de avondklok, verscheidene *lockdowns*, waardoor weinig mensen op straat waren en veel meer online contacten hadden, en het stimuleren van niet-contant betalen – ook in verband met het voorkomen van besmetting door overdracht via geld – nam de gelegenheid voor het plegen van overvallen en straatroven af. Het aantal geregistreerde straatroven nam tussen 2012 en 2021 af met 71%. Het aantal geregistreerde overvallen nam in dezelfde periode af met 68%. In de paragraaf over de scope van het Taskforce wordt nader op de aantallen en ontwikkelingen ingezoomd.

Jaar	Overvallen	Straatroof	Ram- en plofkraken
2012	1.982	8.050	
2013	1.633	7.050	
2014	1.267	5.460	
2015	1.239	4.731	103
2016	1.138	4.167	111
2017	1.103	3.576	87
2018	1.143	3.517	61
2019	1.174	3.777	95
2020	907	3.184	42
2021	676	2.321	20

Bron: Overvallen en straatroof: jaarverslagen politie 2012 t/m 2021; ram- en plofkraken jaarverslagen politie 2018 t/m 2021; daarvoor bron politie.

2.2 Ophelderingspercentage overvallen en straatroof 2014-2021

In de volgende tabel zijn de ophelderingspercentages opgenomen, die de afgelopen jaren enigszins fluctueerden. Het hoogste ophelderingspercentage voor overvallen werd bereikt in 2021 met 62,57%. Het laagste percentage was 49,9% in 2017. Snelle opsporing is cruciaal en voorkomt dat daders doorgaan en serieovervallen plegen.

Het ophelderingspercentage voor straatroof laat sinds 2017 een stijging zien.¹¹

¹¹ Het ophelderingspercentage voor ram- en plofkraken is niet beschikbaar.

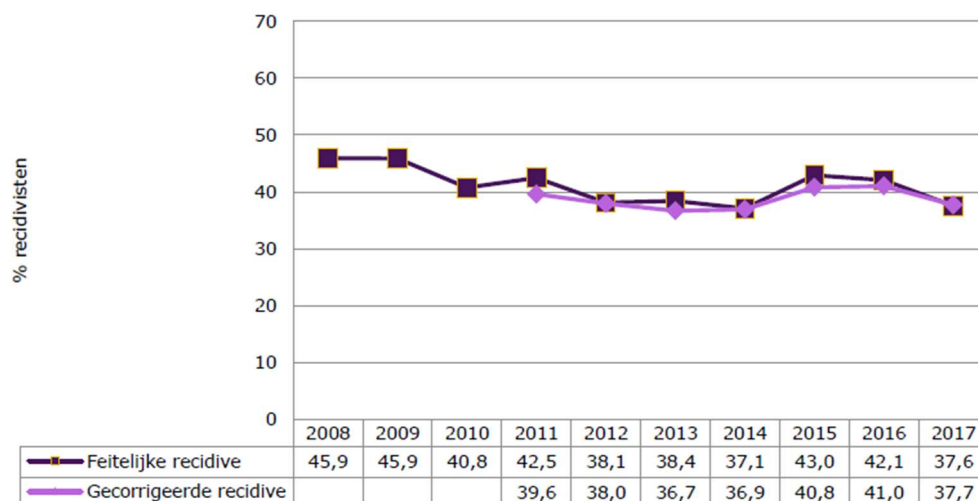
Jaar	Overvallen	Straatroof
2014	58,5%	30,0%
2015	50,0%	28,7%
2016	55,2%	28,7%
2017	49,9%	25,7%
2018	50,4%	27,0%
2019	50,3%	28,4%
2020	53,4%	32,6%
2021	62,57%	38,56%

Bron: Politie

2.3 Tweejarige algemene recidive van overvallers, 2008-2017

Onderstaande figuur toont de ontwikkeling van de tweejarige algemene recidive van overvallers over de jaren 2007 tot en met 2017. Bij de berekening van deze recidivecijfers is rekening gehouden met verschillen in de tijd en in de achtergrondkenmerken van de daders. De recidive onder overvallers is gedaald van 45,9% tot 37,6%. Dit betekent dat 37,6% van de overvallers die in 2017 werden veroordeeld binnen twee jaar is gerecidiveerd t.o.v. 45,9% van de overvallers die in 2008 werden veroordeeld.

Overvallers

Bron: WODC, Achtergronden en recidive onder daders van high impact crimes veroordeeld in 2002-2017, Cahier 2021-7.

3. Resultaten afgelopen jaren

De Taskforce Overvallen heeft de afgelopen periode niet stil gezeten. In de jaarlijkse Voortgangsrapportage high impact crimes is aan de Tweede Kamer de voortgang op de diverse onderdelen gemeld. Hieronder volgt een korte toelichting op enkele van de belangrijkste resultaten die de HIC-aanpak in de afgelopen paar jaar heeft geboekt. Typerend voor deze aanpak is de strategische inzet van (een mix van) dadergerichte, slachtoffergerichte, situationele preventieve en repressieve maatregelen. Randvoorwaarden daarbij zijn onder andere: beleidsanalyse van de aard en omvang van de geprioriteerde criminaliteit; de invloed van risicofactoren en beschermende factoren; de betrokkenheid van stakeholders en de 'witte vlekken' in de aanpak; de samenwerking met en het faciliteren van publieke en private partners bij de uitvoering van maatregelen; de (door)ontwikkeling van innovatieve en veelbelovende maatregelen, alsmede de wetenschappelijk onderbouwde inzet van effectieve maatregelen. In deze paragraaf beginnen we met dit laatste.

3.1 Onderzoeken

In opdracht van het ministerie van Justitie en Veiligheid ten behoeve van de Taskforce overvallen (TFO) zijn diverse onderzoeken door het WODC uitgevoerd en afgerond van belang voor de beleidsinzet en keuzes van de TFO:

- *HIC recidivemonitor*: afgelopen jaren is vier keer (jaarlijks) deze monitor uitgevoerd, de laatste keer in 2021 over de jaren 2002-2017.¹² Uit het onderzoek blijkt dat de recidive onder alle drie de HIC-dadergroepen tussen 2008 en 2017 (licht) is gedaald. Ten opzichte van de vorige recidivemeting (cohort 2016) is in het nieuwste cohort 2017 de recidive voor straatrovers en overvallers (licht) gedaald en voor woninginbrekers gelijk gebleven. Voor overvallers is dat noemenswaardig omdat er in de vorige recidivemeting vanaf 2014 nog een recidivestijging werd geconstateerd onder overvallers. Deze recidivetrend wordt in de huidige recidivemeting niet doorgezet. Verder is opvallend hoe sterk de recidive onder straatrovers is afgenomen in het nieuwste cohort 2017. Het is moeilijk dergelijke ontwikkelingen te duiden, er kunnen verschillende verklaringen een rol spelen bij de recidiveontwikkeling over de tijd. Hoewel het aantal HIC-daders aanmerkelijk is gedaald, blijft er een beduidend kleinere maar hardnekkige groep HIC-daders over die crimineel actief blijft en recidiveert.
- *Onderzoek naar de criminele carrières van daders van high impact crimes*.¹³ Zowel uit de HIC-recidivemonitor als dit onderzoek blijkt dat HIC-daders veelal mannen zijn, ze vaak al op jonge leeftijd crimineel actief zijn en dat ze zeer crimineel actief zijn. Dit is verontrustend omdat eerder onderzoek laat zien dat criminelen die al op jonge leeftijd beginnen vaak ook een ernstige en langdurige criminele carrière hebben. Bovendien hebben daders die debuterer met een HIC-delict en daarbij minderjarige zijn de grootste kans om uit te groeien tot een veelpleger. Vroegtijdig ingrijpen is dan ook aan te raden, idealiter voordat het eerste (HIC-) delict is gepleegd.
- *De uitvoering van (verscherpt) reclasseringstoezicht bij overvallen en de samenhang met recidive*.¹⁴ Het onderzoek heeft niet kunnen vaststellen dat kenmerken van verscherpt toezicht bij overvallers samenhangen met een lager of hoger recidiverisico. De resultaten van deze studie lijken niet veelbelovend en lijken erop te wijzen dat verscherpt toezicht niet effectiever is om recidive te voorkomen dan toezicht in de gebruikelijke vorm. Dit komt overeen met bevindingen uit internationaal onderzoek naar de effectiviteit van intensieve toezichtprogramma's bij ondertoezichtgestelden. Een alternatieve verklaring voor de bevindingen is echter dat door de toepassing van maatwerk het zou kunnen dat de overvallers die te maken krijgen met verscherpte toezichtmaatregelen op voorhand al een groter recidiverisico hadden en dat de recidive bij dit deel van de overvallers hoger had gelegen al de verscherpte toezichtmaatregelen niet waren ingezet. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek is besloten het standaard toepassen van verscherpt toezicht bij overvallers stop te zetten en bij deze doelgroep ook in te zetten op maatwerk.
- Het onderzoek naar top-600 Amsterdam is flink vertraagd, onder andere i.v.m. corona, wisseling van onderzoekers en beschikbaarheid van de gesprekspartners en wordt inmiddels eind 2022 verwacht.

3.2 Voorkomen slachtofferschap/situationele preventie

Techno- en sociale preventie

Er zijn diverse trajecten uitgevoerd met nieuwe vormen van *technopreventie*, de toepassing van track & trace op diefstalgevoelige goederen en het gebruik van magneetsloten bij avondwinkels en cafetaria's, zoals bij onder andere de Primera waar sigarettenpakjes zijn voorzien van T&T-apparatuur. Hier gaat een preventieve werking vanuit.

Tevens is samen met de private sector gewerkt aan het stimuleren en verbeteren van *camerabeelden*. Door het gebruik van goede en juist geplaatste camera's en het goed bewaren

¹² WODC. Cahier 2021-7. Achtergronden en recidive onder daders van high impact crimes veroordeeld in 2002-2017, M. Kros en K.A. Beijersbergen.

¹³ WODC. Cahier 2021-15. Criminele carrières van daders van high impact crimes, T.W. Piersma, M. Kros en K.A. Beijersbergen.

¹⁴ WODC. Cahier 2020-14. De uitvoering van (verscherpt) reclasserings-toezicht bij overvallers en de samenhang met recidive, K.A. Beijersbergen en .S. Verweij.

van de beelden door winkeliers kan de politie met betere kwaliteit van beelden aan de slag in de opsporing en vergroten we in de toekomst het preventieve effect van camera's. Aanvullend heeft de politie met het project "Camera in Beeld" gestimuleerd dat burgers, bedrijven en gemeenten hun camera bij de politie registreren. De politie weet zo in geval van een misdrijf bij wie ze camerabeelden kan opvragen. De Veiligheidsbranche (VEB) heeft in samenwerking met de politie zelf een erkenningsregeling en opleidingsmodules ontwikkeld om de kwaliteit die installateurs leveren te waarborgen, een positieve ontwikkeling. Ook particuliere automatische kentekenplaatherkenning (ANPR) in de buurt van bedrijven spelen steeds meer een rol bij de opsporing.

Naar aanleiding van een opvallende stijging in 2019 van het aantal overvallen op maaltijdbezorgers zijn bezorgbedrijven gestimuleerd om niet-contant te gaan werken en maaltijdbezorgers bodycams te laten dragen. Zo zijn er projecten gedraaid in Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Almelo. Tijdens de projecten waar de bezorgers werden uitgerust met bodycams en bijvoorbeeld ook postcode checks¹⁵ werden toegepast, waren er geen overvallen op deze bezorgers. Ondanks dat door de coronamaatregelen het aantal thuisbezorgingen toenam, was een daling van het aantal overvallen op maaltijdbezorgers in 2020 zichtbaar. Tijdens de coronaperiode werd – mede met het oog op hygiëne - steeds meer niet-contant of contactloos betaald. Dit is sindsdien zo gebleven en heeft een positief effect gehad op de aantallen overvallen. Door de retail werd dit ook gestimuleerd. Daar waar er contant geld is, wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van een afroomkluis of gewerkt aan gesloten cashsystemen. Dit laatste wordt inmiddels meer haalbaar doordat zelfscan door klanten toeneemt, waardoor er minder lijnkassa's zijn.

Medio 2021 deed zich een reeks overvallen voor in de regio Amsterdam. Vooral telecomwinkels en supermarkten werden hierdoor getroffen. De politie werkte samen met deze branches, gemeenten, OM en ministerie van Justitie en Veiligheid en er zijn zowel preventieve als repressieve maatregelen genomen. Nieuwe doelwitten van overvallen, plof- en ramkraken waren in 2021 opticiens. Ook in deze branche werden preventiemaatregelen doorgevoerd.

Na een significante stijging van het aantal plofkraken in Nederland in 2019 zijn tijdens twee Bestuurlijke Overleggen, d.d. 16 december 2019 en 30 januari 2020, verschillende maatregelen afgesproken en in gang gezet. De maatregelen zien op:

1. het waardeloos maken van de buit;
2. de verplaatsing van geldautomaten in gevels van woningen en/of wooncomplexen; en
3. de continuering van de opsporing en vervolging van daders en de intensivering van de publiek-private samenwerking.

Het geheel aan maatregelen is gericht op het zoveel mogelijk voorkomen van plofkraken in de toekomst, het vergroten van de heterdaadkracht en het beperken van de enorme schade en risico's voor omwonenden waarmee plofkraken gepaard gaan. Tegelijkertijd moet de toegang tot contant geld zo goed mogelijk gewaarborgd zijn.

In de kaderbrief 2021 van het OM is in de bijlage blijvend aandacht gevraagd voor de aanpak van ram- en plofkraken. De politie vermeldt in de jaarverantwoording 2021 ten aanzien van de stand van zaken het volgende: "Het aantal aanvallen op geldautomaten daalde in 2021 verder naar twintig, waarvan twaalf met gebruik van (zware) explosieven. Het aanbrengen van een nieuw geldontwaardingssysteem in geldautomaten is in 2021 verder uitgebreid. Het plaatsingsbeleid van geldautomaten in de omgeving van woningen is wat betreft de banken afgerond. In Nederland gaf 2021 ook een verschuiving naar commerciële exploitanten van geldautomaten te zien. Deze automaten zijn geplaatst in drukke gebieden, op stations en op luchthavens. De publiek-private samenwerking met deze bedrijven is opgestart en moet leiden tot nadere afspraken over de veiligheid in de omgeving van die automaten."

Bij de aanpak van vermogensdelicten wordt de bestrijding van heling meegenomen. Het opsporen van de buit biedt immers ook aanknopingspunten voor het opsporen van de plegers van overvallen en straatroven. Bovendien draagt de helingbestrijding bij aan het frustreren van de afzetmarkt

¹⁵ Bezien werd of er op de plaats van de postcode wel bebouwing was bijvoorbeeld.

voor gestolen spullen en daarmee indirect aan de preventie van de aan heling ten grondslag liggende delicten. Er zijn de afgelopen jaren vier digitale instrumenten ontwikkeld en deze worden landelijk geïmplementeerd:

1. De politiedatabase Stop Heling met informatie uit de aangiftes van gestolen goederen. Via de website en app kunnen burgers en bedrijven controleren of aangeboden tweedehands goederen bij de politie als gestolen geregistreerd staan en als dat het geval is hiervan melding doen bij de politie. De app Stop Heling biedt naast de diefstalcheck ook de mogelijkheid om je eigen waardevolle eigendommen te registreren. Mocht er sprake zijn van diefstal, dan heb je meteen alle benodigde informatie bij de hand voor de aangifte (serienummers, foto's). Die informatie wordt opgenomen in de aangifte en belandt daarna geautomatiseerd in de database van Stop Heling.
2. Het Digitaal Opkopers Register (*DOR*): sinds 1886 zijn opkopers en handelaren in (diefstalgevoelige) tweedehands goederen bij wet verplicht een "door of namens de burgemeester gewaarmerkt" en doorlopend inkoopregister bij te houden. Hierin moeten ze hun inkoop noteren onder vermelding van de datum van aanschaf, de prijs, een zo nauwkeurig mogelijke omschrijving van het tweedehands goed (inclusief serienummers) en de naam en het adres van de aanbieder. Vroeger werd deze inkoop op papier bijgehouden, veelal in gewaarmerkte boekwerken die door de gemeente ter beschikking werden gesteld. Een aantal jaren geleden is een digitale variant van dit inkoopregister ontwikkeld: het DOR. Het DOR is gekoppeld aan de database van Stop Heling. Zodra een gestolen product door een opkoper/handelaar opgekocht wordt, kan een match ontstaan met de database Stop Heling. De politie krijgt dan automatisch een notificatiemelding en kan het product in beslag nemen. Het DOR is een goudmijn voor de opsporing, omdat hiermee veel vermogensdelicten opgelost worden, aangezien de naam en adres van de aanbieder van het gestolen goed bekend zijn. Gemiddeld zijn er 6.000 treffers per jaar.
3. Het Digitaal Opkopers Loket (*DOL*): op basis van 437terSr zijn opkopers en handelaren in tweedehands goederen ook bij wet verplicht zich te melden bij de gemeente waar zij hun handel drijven. Aldus hebben gemeente en politie zicht op de ondernemers die moeten voldoen aan de registratieplicht en weten de controleurs waar deze te vinden zijn. Voor deze meldplicht is enkele jaren geleden het Digitaal Opkopers Loket ontwikkeld. Steeds meer gemeenten maken gebruik van het DOL. Het voordeel van DOL is ook dat na het vervullen van de meldplicht de opkoper/handelaar meteen geautomatiseerd doorgezet kan worden naar het verkrijgen van een account op het DOR.
4. Het Digitaal Opkopers Controlesysteem (*DOC*): politie en boa's zijn beiden bevoegd controles uit te voeren op de registratieplicht. Omdat zij de controles vastleggen in hun eigen systeem en geen toegang hebben tot elkaars informatie is het DOC ontwikkeld. Hierin kunnen ze vastleggen bij welke handelaren controles uitgevoerd zijn, welke overtredingen geconstateerd zijn en welke sancties opgelegd.

Intensieve publiek-private samenwerking (PPS)

Enkele branches, zoals supermarkten, tankstations, juweliers of telecomwinkels, delen steeds intensiever informatie met de politie als ze het idee hebben dat criminelen voorverkenningen doen. Deze worden snel aan de politie gemeld om tijdig hierop in te spelen, zodat adequaat kan worden gereageerd. Over het algemeen zijn er goede contacten met de lokale politie. De medewerkers worden met het oog op het herkennen van voorverkenningen getraind.

Daarnaast is er regulier overleg tussen branches en de politie met het oog op preventie. Wat speelt er, zijn er ontwikkelingen? Zo werken de banken samen met de politie in de stuurgroep Vermogenscriminaliteit op basis van het convenant ploffrakken en is er overleg tussen politie en geldtransport om in zes-wekelijks overleg met de relevante partners te spreken over de veiligheid van contant geld en waardevervoer.

Ook tussen telecombedrijven, gemeenten, politie en JenV is regulier overleg, met het oog op de waardevolle goederen in de retail die als buit interessanter worden. In dit overleg worden ontwikkelingen die op de markt spelen gedeeld, maar ook aantallen daders doorgegeven aan de politie na een overval. Tevens worden oplossingen bedacht om te zorgen dat er geen of minder buit is, de buit minder aantrekkelijk wordt en de pakkans wordt vergroot.

Bij de helingbestrijding en in het bijzonder de landelijke implementatie van het DOR wordt overleg gevoerd met de volgende branches:

- juweliers: Federatie Goud en Zilver;
- voertuigen en onderdelen: BOVAG, Focwa, Stiba en VACO;
- kunst en antiek: de Koninklijke Vereeniging van Handelaren in Oude Kunst in Nederland (Koninklijke VHOK), de Federatie van Taxateurs Makelaars en Veilinghouders (Federatie TMV), Nederlandse Galerie Associatie (NGA), Catawiki, Artilaw, de Nederlandsche Vereeniging van Antiquaren (NVvA) en Considerati;
- metaal: de MRF, individuele metaalopkopers en Transport en Logistiek Nederland;
- kringloop: Branchevereniging Kringloopbedrijven Nederland (BKN) en de Koninklijke Vereniging voor Afval- en Reinigingsmanagement (NVRD).

PPS is ook nadrukkelijk onderdeel van de aanpak van plofkraken, zoals hiervoor aangegeven.

Versterken alertheid en weerbaarheid

Aan winkeliers, kwetsbare ouderen en jongeren is veelvuldig - via onder andere voorlichting en diverse media-uitingen - handelingsperspectief geboden om de kans op een overval, straatroof en babbeltruc te verkleinen. In het kader van de Week van de Veiligheid is een folder ontwikkeld voor met name kleinere bedrijven voor het voorkomen van overvallen in drie talen: Nederlands, Engels en Berber. Deze folder kan door bijvoorbeeld de wijkagent eenvoudig worden meegenomen en uitgereikt. De folder is ook digitaal beschikbaar. Enkele gemeenten gebruiken de folder ook.

Koninklijke Horeca Nederland (KHN) heeft de afgelopen jaren in samenwerking met het ministerie van Justitie en Veiligheid trainingen georganiseerd voor horecaondernemers en hun medewerkers. Tijdens de overvalpreventie-trainingen leren deelnemers wat te doen om een overval te voorkomen, maar vooral ook wat niet te doen tijdens een overval. Aanvullend heeft KHN 'omgaan met ongewenst gedrag en agressie'-trainingen georganiseerd, waarbij deelnemers leren adequaat te reageren op ongewenste situaties en effectief te handelen om eventuele agressie te reduceren. Gemiddeld vinden jaarlijks 40 van zulke trainingen plaats.¹⁶

In samenwerking met de ouderenbonden, de politie, de banken en de telecomsector zijn er in coronatijd tijdens de 'seniorenmaand' april meerdere webinars georganiseerd voor senioren. Deze werden daarna goed bekeken.

Ondersteuning slachtoffers

Slachtofferhulp Nederland geeft preventieadvies aan slachtoffers van overvallen en straatroven om herhaald slachtofferschap te voorkomen. De tijdelijke slachtofferregeling 'Overvallen' van het Schadefonds Geweldsmisdrijven kon niet worden gecontinueerd, omdat alle termijnen waren verstreken. De regeling werd – ondanks de inspanningen daartoe om deze onder de aandacht te brengen van ondernemers – in verhouding tot de aantallen overvallen beperkt benut. Wel kunnen gemeenten en branches de medewerkers en ondernemers die een overval meemaken wijzen op de mogelijkheid een aanvraag voor een financiële tegemoetkoming in te dienen bij het Schadefonds.

3.3 Voorkomen daderschap

Het voorkomen van delinquent gedrag bij risicogroepen is de tweede belangrijke pijler van de integrale aanpak. De Taskforce Overvallen heeft twee gedragsinterventies ontwikkeld die zich richten op kwetsbare jongeren en jongvolwassenen met een verhoogd risico op het ontwikkelen van delinquent gedrag. De (door)ontwikkeling van preventieve interventies is noodzakelijk om de aanwas van jonge pleegers van deze delicten te voorkomen.¹⁷

¹⁶ In de periode van het vorige actieprogramma (2020-2021) is de horeca meermaals voor lange periode gesloten geweest vanwege de coronamaatregelen. Desondanks konden er in totaal 34 trainingen plaatsvinden, waarvan 21 overvaltrainingen en 13 omgaan met agressie-trainingen.

¹⁷ Van der Put et al. (2011) Effectief vroegtijdig ingrijpen. Amsterdam; Universiteit van Amsterdam.

Alleen jij bepaalt wie je bent (AJB)

Deze interventie heeft tot doel om de ontwikkeling van delinquent en/of overlastgevend gedrag bij jongeren tussen de 12 en 18 jaar met een risicoprofiel te voorkomen. Uit een recente effectevaluatie van de Universiteit van Amsterdam blijkt dat de controlegroep twee keer meer kans heeft om geregistreerd te worden als verdachte dan de deelnemers aan AJB en de controlegroep drie keer meer kans heeft op een veroordeling.¹⁸ Tevens blijken de effecten die met AJB worden bereikt, sterker dan het effect dat gemiddeld wordt geconstateerd bij dit type preventieve interventies.

De afgelopen periode is AJB in steeds meer gemeenten/wijken ingezet; inmiddels in 31 gemeenten¹⁹. De verbreding van de inzet vergt intensieve samenwerking met diverse betrokken lokale partijen, zoals scholen en jongerenwerk. Samen met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap wordt bezien of het mogelijk is aan te sluiten bij de ontwikkelingen binnen het onderwijs en de Rijke schooldag. Op deze manier wordt ook uitvoering gegeven aan de motie van het lid Van der Werf (e.a.; 2021) en de toezegging van de minister van Justitie en Veiligheid, dat interventies ook worden uitgebreid naar gebieden buiten de Randstad en het streven om AJB landelijk uit te rollen.

Integrale persoonsgerichte toeleiding naar arbeid (IPTA)

IPTA richt zich op kwetsbare jongeren tussen 16 en 27 jaar met een verhoogd risico op het ontwikkelen van (persistent) delinquent gedrag. De aanpak richt zich op het wegnemen van verschillende belemmerende factoren op meerdere leefgebieden (wonen, werken, onderwijs, schulden etc.). Deelnemers aan IPTA krijgen een door de gemeente aangestelde coach die hen intensief en langdurig begeleidt. Deze werkwijze vraagt een domeinoverstijgende benadering. Met gemeenten is afgesproken dat de coach zoveel mogelijk ruimte krijgt om deze ondersteuning te kunnen bieden.

Deze IPTA-pilots draaien inmiddels in een aantal gemeenten: Dordrecht, Eindhoven, Zoetermeer, Schiedam, Capelle aan den IJssel. Er is een toolbox ontwikkeld die breed (digitaal) toegankelijk is gemaakt. Er is gewerkt aan de erkenning van de IPTA-werkwijze door het uitvoeren van een proces- en effectevaluatie, het laten uitvoeren van een MKBA en het uitschrijven en laten toetsen van de methode.

3.4 Dadergerichte aanpak en tegengaan recidive

Bad-aanpak

In Midden-Nederland en Rotterdam-Rijnmond is in 2017 gestart met de verbreding van de dadergerichte (top-X) aanpak. Dit om doorgroei naar een zwaarder crimineel segment ("the bad") tegen te houden en te leren hoe dit in de toekomst voorkomen kan worden.²⁰

Het Zorg- en Veiligheidshuis Rotterdam-Rijnmond (ZVHRR) verkent vanuit de aanpak van criminele families – op het snijvlak van het ZVHRR en het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) – in deze regio de (on)mogelijkheden voor informatie-uitwisseling t.b.v. de samenwerking met het RIEC.²¹ In beginsel lijken er geen mogelijkheden om informatie uit te wisselen. Op basis van de verkenning is besloten een aantal praktische afspraken met elkaar te

¹⁸ Gubbels et al. (2018). Effectevaluatie en programma-integriteit 'Alleen jij bepaalt wie je bent'. Amsterdam; Universiteit van Amsterdam.

¹⁹ Stand van zaken juli 2022.

²⁰ Uit de HIC-recidivemonitor over de periode 2022-2017 blijkt dat er een beduidend kleinere, maar hardnekkige groep HIC-daders is die crimineel actief blijft en recidiveert. Dit sluit aan op de bevindingen uit eerder onderzoek naar de aanpak van overvallers, waaruit bleek dat een groot deel van alle overvallers vatbaar is voor gedragsbeïnvloeding en een kleiner deel niet of nauwelijks. (Bron: B. Rovers en C. Fijnaut, De aanpak van overvallen en overvallers in de jaren 2011-2016. Een gegronde beschouwing over de resultaten en vooruitzichten, 2016.) Hierbij kan gedacht worden aan daders die bewust kiezen voor een langdurige criminele carrière.

²¹ Dit wordt ook kritisch beschouwd in de parlementaire behandeling van de Wet Gegevensdeling Samenwerkingsverbanden.

maken. Het ziet ernaar uit dat de samenwerking zal bestaan uit het verbeteren van de kennis over en weer van de rol die het ZVHRR en RIEC ieder vervullen. Doel hiervan is dat ZVHRR en RIEC van elkaar weten wanneer zij naar elkaar kunnen verwijzen. Verwijzing van een casus naar een ander samenwerkingsverband (het ZVHRR of RIEC) gebeurt door de gedeelde convenantpartners (politie, OM of gemeenten). Meerwaarde is dat beide samenwerkingsverbanden tegelijk kunnen interveniëren op dezelfde criminele familie. Welke informatie er is of wat de andere organisatie doet is dus niet bekend. Daar waar mogelijk wordt de opgedane kennis gedeeld met andere regio's, te beginnen bij de G4. Op termijn is het voornemen om de best practices vanuit de operationele aanpak breder te delen.

De vervolgaanpak in Utrecht is onder de naam Aanpak Utrecht Zuid voortgezet waarbij het uitgangspunt is om de aanpak gebiedsgericht, fenomeengericht en delict-gericht voort te zetten. Deze aanpak wordt tot en met 2022 met behulp van JenV gefinancierd. In 2018 is de verbreding van de Top-X Bad-aanpak gestart en inmiddels onderdeel geworden van het in september 2021 gepresenteerde plan 'Grenzen stellen, perspectief bieden'²² voor de aanpak van de ontwrichtende effecten van druggerelateerde criminaliteit. De focus ligt op de voedingsbodem met als belangrijkste pijlers het doorbreken van criminele carrières en criminele geldstromen. Daarnaast wordt aandacht besteed aan het versterken van de weerbaarheid van wijken met een gebiedsgerichte aanpak. Binnen de aanpak is ook aandacht voor plofkrakers. Hierbij wordt zowel samengewerkt binnen het samenwerkingsverband van het ZVHRU als binnen het samenwerkingsverband RIEC Midden Nederland.

Opsporing en vervolging (plofkrakers)

Er is al langere tijd sprake van een grote groep Nederlandse criminelen die van het doen van plofkraken hun levenswerk maken. Ze ontwikkelen nieuwe modi operandi en lieten zich niet weerhouden door de coronamaatregelen. Deze groep breidde het doelgebied verder uit naar andere landen; vooral Duitsland.²³ De politie en het OM werken samen aan een landelijk gecoördineerde aanpak voor opsporing en vervolging. Onder regie van het OM werden deze dadergroepen aangepakt. Dat leidde in 2021 tot aanhouding van 63 uit Nederland afkomstige verdachten voor het plegen van plofkraken in Nederland, Duitsland en België.

Per 1 mei 2018 is de strafvorderingsrichtlijn ram- en plofkraken²⁴ aangescherpt. Reden hiervoor is de ernstige gevaarstelling van dit delict en de grote impact op de veiligheidsgevoelens binnen de samenleving. Het nieuwe uitgangspunt van de strafmaat bij een plofkraak is 24 maanden gevangenisstraf dan wel 48 maanden gevangenisstraf wanneer er in het gebouw waar de geldautomaat is aangevallen ook woningen zijn gevestigd.²⁵

Ook zijn er resultaten geboekt in de publiek-private samenwerking op dit fenomeen. De banken werken op basis van een convenant intensief samen met de politie en het Openbaar Ministerie²⁶, zodat kennis, expertise en informatie onderling kan worden gedeeld. Naast dit convenant is er een soortgelijk convenant gesloten met geldtransporteurs en Geldservice Nederland.

Er is landelijke coördinatie op intelligence, forensische sporen en tactische inzet. In Utrecht is een vast team en de overige zaken worden uitgevoerd door de eenheden. De politie werkt nauw samen met de collega's in Duitsland en België en er worden goede resultaten behaald, zoals het oppakken van verdachten.

²² <https://www.utrecht.nl/nieuws/nieuwsbericht-gemeente-utrecht/utrechts-offensief-bestrijdt-ontwrichtende-effecten-drugscriminaliteit/>

²³ Er zijn in Duitsland in 2021 312 plofkraken gepleegd met vermoedelijke betrokkenheid van Nederlandse daders. (Bron: Jaarverantwoording politie 2021). Zie bijvoorbeeld [Nederlanders jarenlang de cel in voor plofkraken in Duitsland \(nos.nl\)](#).

²⁴ <https://www.om.nl/onderwerpen/beleidsregels/richtlijnen-voor-strafvordering-resultaten/richtlijn-voor-strafvordering-ram--en-plofkraken-2018r006>.

²⁵ Richtlijnen OM: Richtlijn 2014 (01-02-2014 t/m 30-04-2016): 15 maanden gevangenisstraf. Richtlijn 2016 (01-05-2016 t/m 30-04-2018): 15 maanden gevangenisstraf. Richtlijn 2018 (01-05-2018 t/m heden): 24 maanden indien geen woningen in hetzelfde gebouw, 48 maanden indien woningen in hetzelfde gebouw.

²⁶ Convenant samenwerking en informatie-uitwisseling bestrijding gewelddadige vermogenscriminaliteit gericht op de financiële sector.

In september en oktober 2019 is er een lokale fenomeengerichte campagne geweest ten behoeve van het verbeteren van de meldingsbereidheid over daderkennis via Meld Misdaad Anoniem. Deze heeft gedraaid in acht steden met de meeste high impact crimes. De evaluatie²⁷ is afgerond en hoewel het aantal M.-meldingen²⁸ op de HIC-delicten in de acht steden niet toenam, nam het totaal aantal M.-meldingen in die steden toe met 23% tot 2.809 meldingen in zes maanden tijd (september-februari) t.o.v. dezelfde periode het jaar ervoor. Het resultaat was het meest direct te zien in het aantal mensen dat in die steden bereikt werd met de boodschap van M. (500.000-700.000). Dit heeft bijgedragen aan de bewustwording van de mogelijkheid om een melding te kunnen doen bij Meld Misdaad Anoniem.

Voorkomen recidive: de Re-integratieofficier

Naast de eigen verantwoordelijkheid van de ex-gedetineerde is de gemeente verantwoordelijk voor de re-integratie en nazorg van de ex-gedetineerde. In overleg met gemeenten, de reclassering en het gevangeniswezen is voor een optimale re-integratie en nazorg gekozen voor de inzet van een re-integratieofficier - of kortgezegd rio. Dit is een ambtenaar in dienst van de gemeente. Enkelen zijn bij het Zorg- en Veiligheidshuis geplaatst, waar zij ook de omringende kleinere gemeenten kunnen bedienen. De rio heeft tot taak toe te zien op de naleving van de opgelegde voorwaarden die betrekking hebben op werk, wonen en onderwijs om te voorkomen dat ex-delinquenten recidiveren. De pilot draait in Dordrecht, Haarlemmermeer, Arnhem en Den Haag. Uit de eerste evaluatieve bevindingen blijkt dat de deelnemende gemeenten een duidelijke meerwaarde zien in de rol van de rio. De doelgroep is beter in kaart gebracht en er is meer erkenning voor de meervoudige problematiek van de ex-gedetineerden en de lange adem die het vergt om hen te helpen re-integreren. Inmiddels is een kwalitatieve maatschappelijke kosten-baten-analyse voor de rio gereed. Een evaluatie van de werkwijze is momenteel in voorbereiding. Naast de pilotgemeenten starten in september/oktober 2022 Zoetermeer, Flevoland, Nijmegen, Den Bosch, Eindhoven, West Veluwe Vallei, Breda, Capelle aan den IJssel, Utrecht, Amersfoort, Kennemerland en Groningen ook met de inzet van rio. Met de gemeenten Delft, Roosendaal, Vlaardingen en Gouda worden momenteel gesprekken gevoerd. Het streven is om in 2022 uit te breiden naar 30 rio's.

3.5 Aanvullend

Het is goed te vermelden dat de politie in 2021 de opvolgingsprocedure heeft gewijzigd in geval van activering van elektronische overvalalarmen. Dit in verband met de enorme aantallen loze alarmeringen. Met de nieuwe afspraken is het beter mogelijk de beschikbare capaciteit goed en effectief in te zetten en daarmee de pakkans te vergroten. De ervaringen van de eerste maanden dat de nieuwe procedure is gehanteerd, zijn voor alle partijen goed, voor politie, alarmcentrales en ondernemers. Daar waar kleine ondernemers geen eigen centrale hebben, zijn passende afspraken gemaakt. De politie evalueert deze wijziging nog intern om te bezien of hun doelstellingen behaald zijn.

4. Relevante ontwikkelingen

4.1 Inzet op preventie criminaliteit in coalitieakkoord

Zoals in de inleiding aangegeven is in het huidige Coalitieakkoord een aparte preventieparagraaf²⁹ opgenomen, waaruit het belang van de inzet op preventie blijkt. Het kabinet zet onder andere in op een brede preventie-aanpak om te voorkomen dat jongeren³⁰ de criminaliteit ingaan. Er komt een brede, domeinoverstijgende wijkaanpak ter bevordering van de leefbaarheid en veiligheid. Politie en justitie dienen de ruggengraat te vormen van die wijkaanpak die kwetsbare wijken weerbaar moet maken door onder andere het bieden van een uitweg uit (drugs)criminaliteit

²⁷ Meld Misdaad Anoniem: Evaluatie HIC-campagne, sep-nov 2019, 25 maart 2020.

²⁸ Meldingen via Meld Misdaad Anoniem.

²⁹ Coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst', 15-12-2021, pagina 17, paragraaf Preventie.

³⁰ In de aanpak wordt de brede groep van kinderen, jongeren en jongvolwassenen (8-27 jaar gehanteerd).

richting werk of een opleiding. De brede preventie-aanpak krijgt onder andere handen en voeten door vroegtijdig kwetsbaarheden te signaleren en in te zetten op bewezen methodes. Veel van de genoemde elementen maken al langer onderdeel uit van de aanpak van de TFO. De nadruk op de inzet van het voorkomen van jeugdcriminaliteit steunt de keuze van de Taskforce om hier meer op te focussen.

4.2 Buit: van contant geld tot en met luxe goederen

Diverse ontwikkelingen en maatregelen hebben ertoe geleid dat er ten opzichte van 2019 minder contant geld wordt gebruikt in het betalingsverkeer. Er zijn bankkantoren en geldautomaten gesloten en contante transacties werden duurder voor ondernemers. Een deel van de bevolking (en toeristen) is overigens nog altijd afhankelijk van contant geld. Het is mede daarom belangrijk dat het gebruik van contant geld toegankelijk en betaalbaar blijft, voor consumenten, ondernemers en banken.

De flinke daling van het gebruik van contant geld in de coronaperiode is ten einde en het gebruik neemt ten opzichte van deze periode langzaam weer toe.³¹ Oude gewoonten worden opgepakt en dat brengt risico's met zich mee. Daarnaast hebben sommigen in de coronaperiode flink gepot en wordt het contante geld - nu het weer kan - alsnog uitgegeven, onder andere in de horeca. Geldmaat kan dat zien aan de stortingen van retailers.

De afgelopen jaren is te zien dat het minder of niet voorhanden zijn van contant geld als buit, leidt tot een verschuiving. Zo zijn luxe goederen, zoals bepaalde horloges, mobiele telefoons en zonnebrillen, aantrekkelijk voor criminelen: "het nieuwe goud". Daar waar in vroeger jaren de juweliërs regelmatig met overvallen te maken hadden, lopen nu soms burgers die dure waren in bezit hebben en dragen en andere branches het risico overvallen of bestolen te worden. Social media lijkt hierin een rol te spelen, doordat buit soms gemakkelijker zichtbaar wordt voor criminelen of sneller te achterhalen is waar deze is (en wanneer de eigenaar niet thuis is). Deze ontwikkeling in combinatie met het soms meer roekeloos opereren door criminelen zorgt voor dilemma's. Goederen zouden voorradig moeten kunnen zijn in winkels, maar de vraag is tegen welke prijs. Dit levert een spanningsveld op. Verschillende branches ontwikkelen nadere veiligheidsmaatregelen en zullen daarbij ook rekening houden met hun commerciële belangen en met regelgeving vanuit bijvoorbeeld VWS.

4.3 Verschuiving naar combinatie offline en online vermogenscriminaliteit

Zoals ook in de inleiding kort aangehaald is een flinke toename te zien van online, gedigitaliseerde vormen van vermogenscriminaliteit. In de Veiligheidsmonitor 2021 constateert het CBS het volgende. In 2021 was 17% van de Nederlanders van 15 jaar en ouder, bijna 2,5 miljoen mensen, naar eigen zeggen slachtoffer van een of meer online delicten of incidenten. De meesten kregen te maken met online oplichting en fraude (10%). 18% van de slachtoffers van online criminaliteit geeft aan dat het online delict heeft geleid tot emotionele of psychische problemen en/of financiële problemen. Minder dan de helft doet melding van online criminaliteit, bijna 20% doet aangifte. Dit meldt het CBS op basis van de Veiligheidsmonitor 2021.

4.4 Intensivering samenwerking

Het wordt steeds duidelijker dat partijen elkaar nodig hebben bij het voorkomen en de aanpak van overvallen. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor het perspectief bieden aan jongeren; jongeren volgen een opleiding en moeten ook stage lopen. Bedrijven spelen hier al langer een belangrijke rol bij. De samenwerking tussen publieke en private partners gaat dus verder dan de ontwikkeling van

³¹ Het gebruik van contant geld is in 2021 licht gedaald: een op de vijf kassabetalingen gebeurde met contant geld. Dit aandeel is voor mensen met een lager inkomen overigens flink hoger. Zij betaalden bijna een op de drie kassa aankopen met contant geld. In 2021 hebben consumenten in Nederland iets minder betalingen aan de kassa gedaan dan in 2020. Deze daling is deels het gevolg van de langere lockdowns om de Covid-19 pandemie te bestrijden in 2021. In dat jaar hebben consumenten bijna 1,2 miljard aankopen gedaan met contant geld, ten opzichte van 1,3 miljard contante aankopen in 2020, een afname van bijna 11%. Nederlanders met een relatief laag inkomen betalen het meest met contant geld. Zij geven vaker dan anderen aan dat het gebruik van contant geld een beter beheer van hun uitgaven mogelijk maakt dan pinbetalingen. (Bron: <https://www.betalvereniging.nl/actueel/nieuws/voorkeur-voor-contactloos-betalen-neemt-toe/>)

technische hulpmiddelen. Informatie over modi operandi helpt branches met het ontwikkelen van maatregelen, winkeliers hebben informatie over voorverkenningen en (aantallen) daders. Dergelijke mogelijkheden dienen - binnen de mogelijkheden van de AVG - te worden benut.

De Taskforce Overvallen is zich bewust van haar rol en positie in het netwerk van partners die in het kader van de publiek-private aanpak van criminaliteit samenwerken. De komende periode zal de Taskforce dan ook contact onderhouden met andere gremia die zich richten op deze vorm van criminaliteitsbestrijding, zoals de Taskforce Mobiel Banditisme³², de Taskforce Onze Hulpverleners Veilig en het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing³³.

4.5 Wijziging in vertegenwoordigde organisaties

Na de toetreding van de Nederlandse Vereniging van Banken bij aanvang van de vorige verlengingsperiode, heeft er gedurende afgelopen periode nog een wijziging plaatsgevonden. Detailhandel Nederland vertegenwoordigde de retail- en inretail-branche in de TFO. Deze koepelorganisatie is echter per 31 oktober 2020 opgehouden te bestaan. Er is een oplossing gevonden door een vertegenwoordiger vanuit het Veiligheidsoverleg Detailhandel te laten aansluiten.

4.6 Krapte op de arbeidsmarkt en innovatie

De krapte op de arbeidsmarkt is in veel branches voelbaar. Regionaal, per bedrijfstype en per beroepsgroep zijn er wel verschillen, maar vrijwel overal is de vraag naar (gekwalficeerde) mensen groter dan het aanbod. Dit zorgt er in de horeca en retail bijvoorbeeld voor dat er weinig beveiligers zijn en dat er voor reguliere bedrijfsprocessen moet worden gekeken naar innovatieve oplossingen. Naast het actief zoeken naar en werven van nieuwe, minder voor de hand liggende doelgroepen zullen werkprocessen anders moeten worden ingericht, waardoor met minder mensen kan worden gewerkt. In de hotelbranche bestaat bijvoorbeeld de mogelijkheid om digitaal in te checken en in de horeca kunnen bestellingen (en/of betalingen) via een QR-code-systeem worden gedaan. En in supermarkten rekenen klanten steeds vaker af via zelf-scans. Een bijkomend effect van deze ontwikkelingen kan zijn dat er minder contant geld zal rondgaan in deze branches. Betaling via de zelfscan of een QR-code gebeurt immers meestal contactloos of met een pinpas.

4.7 Doorontwikkeling Platforms Veilig Ondernemen

In 2022 is een structurele basis onder het Platform Veilig Ondernemen (PVO)-bestel gelegd. Het vergroten van de slagkracht en effectiviteit van de tien regionale PVO's stond voorop, met als doel de weerbaarheid van ondernemers tegen criminaliteit te versterken. Er is een landelijk expertisecentrum ingericht (PVONL) bij het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) dat de regionale platforms ondersteunt. Het ministerie van JenV heeft structureel middelen (€ 10 miljoen) voor de PVO's gereserveerd in de meerjarenbegroting.

5. Focus 2022-2026

"De Taskforce Overvallen richt zich op het bestrijden van overvallen, straatroof en ram- en plofkraken door knelpunten te signaleren en deze vervolgens op te lossen. Tevens ontplooit de Taskforce Overvallen nieuwe initiatieven om de integrale aanpak te verbeteren en onderhoudt en verbreedt zij het netwerk van partners die een bijdrage kunnen leveren aan de integrale aanpak."

Op basis van de ervaringen binnen de aanpak en het netwerk, heeft de Taskforce een goed beeld bij wat wel en niet werkt en waar de uitdagingen liggen om deze fenomenen verder terug te dringen. Gegeven het feit dat de HIC-cijfers de afgelopen ruim tien jaar flink zijn gedaald, kan dit nieuwe actieprogramma ook als een nieuwe fase in de aanpak worden gemarkeerd. Het blijft van belang de ontwikkelingen van HIC-delicten, fysiek maar ook in relatie tot de ontwikkelingen in (het daderschap in) de online wereld, te blijven monitoren. Blijven de aantallen

³²Tot het einde van de termijn van deze Taskforce: (begin) 2023.

³³Hier komt/blijft mobiel banditisme wel op enigerlei wijze op de agenda.

lager dan in 2018/2019 (voor corona), verplaatst criminaliteit zich bijvoorbeeld naar andere branches of fenomenen en verplaatsen daders zich van de fysieke naar (ook) de online wereld? De integraliteit van de aanpak blijft een vereiste, namelijk gecombineerd maatregelen inzetten op de diverse elementen van de aanpak: het voorkomen van (herhaald) slachtofferschap, het voorkomen van (herhaald) daderschap, het voorkomen van het feit via situationele preventie en het essentiële sluitstuk van opsporing en vervolging. De beschikbaarheid van data is hiervoor een belangrijke randvoorwaarde en ook het belang van de versteviging van de betrokkenheid en inzet van de PVO's wordt onderschreven. Dit zal komende periode met de PVO's in de regio's worden besproken.

Daar waar de grenzen van de opheldering van overvallen en straatroof bereikt lijken - de marges zijn nog maar heel klein - wil de Taskforce inzetten op het verbeteren van de heterdaadkracht, bijvoorbeeld door het versterken van de publiek-private samenwerking en het breder alert maken en betrekken van burgers, zoals via buurtpreventieteams.

Het nieuwe kabinet heeft inmiddels in het Coalitieakkoord het belang van preventie onderschreven. Dit belang komt ook terug in de focus die door de Taskforce wordt gelegd op preventie.

- *De Taskforce overvallen legt in de periode 2022-2024 de focus meer op (het stimuleren van) de inzet en (door)ontwikkeling van preventieve maatregelen en in het bijzonder de interventies die zijn ontwikkeld en waarvan de kennis en ervaring nog breder kan worden verspreid, (uit)gedragen en geïmplementeerd. Ook moet er aandacht zijn voor jeugd in achterstandswijken en voor het risico dat kinderen, jongeren en jongvolwassenen de criminaliteit in gaan of daarin verder kunnen doorgroeien. Publiek-private samenwerking kan een belangrijke taak in die aanpak vervullen.*

De Taskforce richt zich daarmee vooral op (potentiële) daders, de verduurzaming van preventie van slachtofferschap op risicolocaties en -groepen. De Taskforce zal de focus - daar waar het gaat om het stimuleren van de inzet van effectieve interventies - eerst richten op de 19 gemeenten van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid en zo mogelijk aanvullen met zo'n tien extra gemeenten. Tevens wordt gezien hoe ook andere gemeenten hiermee hun voordeel kunnen doen. De integrale aanpak vraagt om gedifferentieerde inzet van preventieve maatregelen: dadergerichte, slachtoffergerichte en situationele - secundaire en tertiaire - preventie. Dit zijn onder andere risicolocaties en -groepen (secundair) en de zogenaamde *hotspots*, *hotshots* en *hot victims* (tertiair). Ook bij de aanpak van straatroof zal de focus komen te liggen op het inzetten van gerichte maatregelen ten aanzien van specifieke doelgroepen en risicovolle situaties en waar mogelijk de heterdaadkracht, waarvan enkele voorbeelden hoe dit vorm te geven hiervoor zijn genoemd.

6. Scope en doelstellingen

De taskforce Overvallen richt zich de komende periode op de volgende fenomenen.

6.1 Overvallen

In paragraaf 2.1 is op hoofdlijnen de ontwikkeling van het aantal overvallen over de afgelopen jaren opgenomen. In deze paragraaf wordt nader op enkele zaken ingezoomd, zoals de branches en de buit.

Net als in 2017 blijkt ook in 2021³⁴ ruim 40% van het aantal overvallen³⁵ te worden gepleegd in de eenheden Amsterdam en Rotterdam. Het grootste deel van de overvallen wordt gepleegd op particuliere woningen en detailhandel³⁶.

³⁴ Bron: Jaarverantwoording politie 2021.

³⁵ Definitie politie: Het met geweld of onder bedreiging van geweld, wegnemen of afpersen van geld of goed, of de poging daartoe, gepleegd tegen personen die zich in een afgeschermd ruimte bevinden of op een gepland/georganiseerd (waarde-) transport. Als door dader(s) niets wordt buitgemaakt is het een poging. Als er iets (hoe gering ook) wordt meegenomen is het een geslaagde overval.

³⁶ De supermarkten, benzinestations, snackbars/ijswinkels en drogisten gemiddeld het vaakst slachtoffer werden van een overval.

Overvallen op woningen daalden weliswaar van 298 tot 255, maar bleven gewelddadig. Bij woningovervallen³⁷ worden burgers met (dreiging van) grof geweld in de eigen woning gedwongen tot het afstaan van geld en/of waardevolle spullen. Slachtoffer worden van een overval is een traumatische ervaring en dit wordt versterkt door het feit dat dit plaatsvindt in de eigen woning. Woningovervallen zijn een relatief klein fenomeen, maar zorgen voor een enorme impact. Daarom blijft de Taskforce inzetten op maatregelen die woningovervallen moeten voorkomen, waarbij ook gebruik wordt gemaakt van de (situatieve) maatregelen voor woninginbraken.³⁸ Na de eerdere toename in 2018 en 2019 op de maaltijdbezorgers naar 130 in 2019 is het aantal gedaald van 61 in 2020 naar 24 in 2021, vooral door het niet-contant betalen en extra preventieve maatregelen; ondanks de enorme stijging van het aantal transportbewegingen. Nieuwe doelwitten van overvallen, plof- en ramkraken waren in 2021 opticiens. In deze branche werden preventiemaatregelen doorgevoerd.³⁹ Na een stijging van de aantallen overvallen op supermarkten in 2020 laat 2021 een flinke daling zien. In februari 2022 was er tijdelijk een flinke stijging. Bij de snackbars/ijswinkels laten de aantallen in 2021 ten opzichte van 2020 ruim een halvering zien. Mogelijk is ook daar het meer niet-contant betalen de oorzaak van. Zie ook hoofdstuk 3 Resultaten afgelopen jaren.

6.2 Straatroof

In paragraaf 2.1 is op hoofdlijnen de ontwikkeling van het aantal straatroven over de afgelopen jaren opgenomen. In deze paragraaf wordt nader op dit fenomeen ingezoomd. Straatroof⁴⁰ is een vorm van diefstal met geweld die een grillig karakter vertoont. De belangrijkste drijfveer van een dader bij een straatroof is om snel en relatief eenvoudig contant geld of waardevolle spullen te ontvreemden, zoals dure horloges. De psychische, lichamelijke en materiële schade bij slachtoffers is groot. Een derde van het aantal gepleegde straatroven in 2021 vond plaats binnen het werkgebied van de regionale eenheid Amsterdam.⁴¹ Daarna volgen de eenheden Rotterdam en Den Haag. Het is voor de Taskforce helder dat bij de inzet van maatregelen scherp moet worden gekeken naar deze gebieden; uitbreiding naar andere grote steden is uiteraard mogelijk. Daarbij is van belang dat een straatroof in de meeste gevallen in de woongemeente van de dader wordt gepleegd.⁴² Opvallend is dat de dadergroep bijzonder jong is⁴³ in vergelijking met plegers van andere delicten en tevens dat het plegen van een straatroof een startdelict lijkt te zijn.⁴⁴ Het is dan ook belangrijk om vroeg (op jonge leeftijd) in te zetten op preventieve dadergerichte interventies.

6.3 Ram- en plofkraken

Het aantal ram- en plofkraken⁴⁵ is de afgelopen jaren gedaald, maar de ernst en impact van deze delicten baart de Taskforce ernstige zorgen. De toenemende kracht van explosieven die worden ingezet door daders en de verschuiving naar niet-bancaire geldautomaten en naar omringende landen vraagt om een gecontinueerde stevige fenomeenbenadering, waar geïnvesteerd zal worden in zowel preventie, heterdaadkracht als het verstoren en stoppen van criminele carrières.

³⁷ Het kan ook gaan om een woningoverval in het criminele circuit.

³⁸ De preventie van woningovervallen is een uitermate moeilijke aangelegenheid. Fijnaut & Rovers (2016) adviseren dan ook om aansluiting te zoeken bij de integrale aanpak van woninginbraken, waar het verhogen van technopreventie bij woningen een belangrijke preventieve maatregel is.

³⁹ Bron: Jaarverantwoording politie 2021.

⁴⁰ Definitie: het met geweld of onder bedreiging met geweld (voorafgegaan, vergezeld of gevolgd) wegnemen of afpersen van geld of goederen, gepleegd tegen een of meer personen op de openbare weg, m.u.v. geplande professionele/particuliere geld/waarde transporten of poging daartoe.

⁴¹ 762 van de 2.318 in totaal.

⁴² WODC, Recidive na high impact crimes, Cahier 2018-3.

⁴³ Bij veroordeelde straatrovers in 2017 was 42% minderjarig. Ter vergelijking; voor de gehele veroordeelde daderpopulatie is dit slechts 7% (WODC, 2021, Achtergronden en recidive onder daders van high impact crimes veroordeeld in 2002-2017, Cahier 2021-7).

⁴⁴ Gekeken naar negen typen HIC- en niet HIC-delicten bleek dat personen die starten met een straatroof het hoogste aantal strafzaken hebben en het meeste kans hebben om uit te groeien tot veelplegers (WODC, 2021, Criminele carrières van daders van high impact crimes, Cahier 2021-15)

⁴⁵ Definitie: diefstal door middel van braak/verbreking gericht op een bedrijfspand, winkel, instelling, geldautomaat, of een poging daartoe. Hierbij wordt met een voertuig, al dan niet voorzien van een hulpmiddel, de toegang verkregen en worden vervolgens in zeer korte tijd geld en/of goederen ontvreemd. Een plofkrak is een ramkrak waarbij door middel van een explosief of gas een geldautomaat wordt vernield of opgeblazen.

6.4 Gedigitaliseerde criminaliteit in samenhang met fysieke vermogenscriminaliteit

Met het oog op de aanpak van gedigitaliseerde criminaliteit vinden door diverse publieke en private partners verschillende initiatieven plaats. Via diverse kanalen worden verschillende handelingsperspectieven (door)ontwikkeld en verspreid voor het voorkomen van gedigitaliseerde criminaliteit, waaronder online fraude. Voor ouderen worden daarbij bijvoorbeeld ook tips voor het voorkomen van babbeltrucs en meekijken bij pinnen meegenomen.

Online fraude neemt toe. Zowel particulieren als bedrijven zijn in toenemende mate slachtoffer van online fraude. Onder leiding van het ministerie van Justitie en Veiligheid wordt met diverse publieke en private partijen gewerkt aan een integraal plan van aanpak online fraude, dat in het najaar aan de Tweede Kamer wordt gezonden.⁴⁶ De Taskforce zal bezien hoe dit initiatief mede kan worden ondersteund.

Net als bij het voorkomen van daderschap bij HIC-delicten is ook bij gedigitaliseerde criminaliteit het nemen van preventieve maatregelen van belang. Voor de doelgroep ondernemers uit het midden- en klein bedrijf is vanuit de BOVAG en MKB-NL, ondersteund vanuit het ministerie van Justitie en Veiligheid en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat, het platform Samen Digitaal Veilig opgericht, voor de ondersteuning van branches en hun ondernemers om de benodigde preventieve stappen te zetten.⁴⁷

6.5 Ambities

De Taskforce is opnieuw ambitieus en wil richting kunnen geven aan de verschillende partijen. Hiermee wordt beoogd de benodigde urgentie te behouden bij alle betrokken partijen. Gezien het relatief beperkt aantal ram- en plofkraak zijn er voor deze delictsvorm geen kwantitatieve richtingen opgesteld.

De Taskforce heeft de ambitie om de aantallen maximaal te houden op de in het vorige actieprogramma geformuleerde doelstellingen voor het jaar 2020⁴⁸, de cijfers van voor de coronaperiode, mede gebaseerd op het algemene beeld van de drie kwartalen van 2022 en diverse maatschappelijke ontwikkelingen die de cijfers kunnen beïnvloeden. Deze ambitie vergt inzet van alle partners. Diezelfde ambitie geldt voor het ophelderingspercentage. Een gedeelte van de overvallers wordt op heterdaad aangehouden op basis van meldingen van burgers, ondernemers, eventueel via de particuliere alarm centra. Forensisch onderzoek en beeldmateriaal dragen er toe bij dat de helft van het aantal overvallen wordt opgehelderd. Gelet op het feit dat overvallers vaak niet herkenbaar in beeld zijn, is ondanks dat daartoe alle opsporingsmiddelen worden ingezet het niet realistisch om te realiseren dat alle overvallen worden opgelost.

Ambities overvallen TFO en gerealiseerd⁴⁹						
Jaar	<i>Ambitie aantal</i>	Aantal	<i>Ambitie Ophelderingspercentage</i>	Ophelderingspercentage ⁵⁰	<i>Ambitie 2-jarige recidivepercentage</i>	2-jarige recidivepercentage
2019	1.000	1.174	51%	52,4%	36%	43% ⁵¹
2020	925	907	53%	53,4%	35%	43% ⁵²

⁴⁶ Brief aan Tweede Kamer 8 juli jl. over de integrale aanpak van online fraude.

⁴⁷ Formeel zijn in de periode juni tot begin juli 2022 233 BOVAG-bedrijven in het portaal Samen Digitaal Veilig aangesloten en 835 medewerkers. Dit is voornamelijk uit de pilot met BOVAG; daarna zijn we hun beleving gaan analyseren. Met 15 grote brancheverenigingen hebben we een overeenkomst (van 3 jaar) gesloten. Zij gaan vanaf september aan de slag met de lanceringscampagne en ook daar zit een lange termijn inzet op.

⁴⁸ Op het oog lijken de aantallen mogelijk niet heel ambitieus, maar hierbij is het van belang mee te wegen dat de cijfers over 2020 en 2021 de realisaties betreffen gedurende de periode met diverse coronamaatregelen.

⁴⁹ Bron: jaarverslagen politie 2019, 2020 en 2021.

⁵⁰ Aantal opgehelderde zaken gedeeld door het aantal zaken. De zaken kunnen in een later jaar worden opgehelderd dan in het jaar waarop de aangifte is gedaan.

⁵¹ Dit betreft de dadergroep van cohort 2015.

⁵² Dit betreft de dadergroep van cohort 2016.

2021	-	681	-	62,57% ⁵³	-	38% ⁵⁴
2022						
2023	900		53%			

Ambities straatroof TFO en gerealiseerd⁵⁵						
Jaar	Ambitie aantal	Aantal	Ambitie Ophelderings- percentage	Ophelderings- percentage ⁵⁶	Ambitie 2- jarige recidive- percentage	2-jarige recidive- percentage
2019	3.100	3.777	28%	29,2%	48%	54% ⁵⁷
2020	2.900	3.184	30%	32,6%	47%	53% ⁵⁸
2021	-	2.318	-	38,56%	-	44% ⁵⁹
2022						
2023	2.900		30%			

7. Concrete maatregelen

Hieronder volgen de concrete maatregelen die de Taskforce Overvallen start en/of voortzet de komende jaren tot 2026. Deze zijn gebaseerd op de voorgaande paragrafen, zoals de conclusies van wetenschappelijk onderzoek, de focus, scope en doelstellingen, het belang van inzet op bewezen effectiviteit, ervaringen door de betrokkenen de afgelopen jaren met diverse maatregelen en het beeld van mogelijkheden die (beter) benut kunnen worden. Er zijn enkele nieuwe of door te ontwikkelen maatregelen, maar ook bekende preventiemaatregelen. De Taskforce blijft deze promoten, omdat ze noodzakelijk zijn om burgers en medewerkers te blijven informeren over de risico's die ze lopen om slachtoffer te worden van een overval of straatroof en hen handelingsperspectief te bieden. De maatregelen zullen in werkafspraken en/of een plan van aanpak verder worden geconcretiseerd en gepland in de tijd.

7.1 Stimuleren kennisdeling en -gebruik

In algemene zin zet de Taskforce verder in op het bevorderen dat kennis breed beschikbaar is, wordt gemaakt of wordt benut, zoals kennis over effectieve maatregelen en interventies, door deze kennis te delen, maar bijvoorbeeld ook door betrokken partijen/branches bij elkaar te brengen voor de nodige uitwisseling van ervaringen, zoals in 2021 de NUVO (Nederlandse Unie van Optiekbedrijven) met de Federatie Goud en Zilver.

Twee organisaties benut de Taskforce overvallen bij de aanpak.

Het CCV is nauw betrokken bij de uitwerking van praktische (technopreventieve) maatregelen voor de preventieve aanpak van overvallen en straatroof.

Het Nederlands Jeugd Instituut (NJI) is een nationaal kenniscentrum dat actuele kennis over opvoeden en opgroeien verzamelt, verrijkt, duidt en deelt. Zo is er bij het NJI de databank Effectieve jeugdinterventies met beschrijvingen van programma's voor hulp bij opgroeien en opvoeden. Deze interventies zijn door een onafhankelijke erkenningscommissie beoordeeld. Concreet wordt ingezet op:

- a. Verbeteren van data- en kennisdeling binnen de TFO door dit punt elke keer te agenderen. (Secretariaat TFO)
- b. In de programmering van het CCV kennisdeling en het up-to-date houden van de site, incl. aanvullen met nieuwe werkwijzen opnemen. Kennisdeling vast onderdeel maken

⁵³ In verband met het lagere aantal nieuwe overvallen gedurende de coronajaren in verhouding tot het aantal opgehelderde zaken, ook uit vorige jaren en met dezelfde politie-inzet, is het percentage relatief hoog.

⁵⁴ Dit betreft de dadergroep van cohort 2017.

⁵⁵ Bron: jaarverslagen politie 2019, 2020 en 2021.

⁵⁶ Aantal opgehelderde zaken gedeeld door het aantal zaken.

⁵⁷ Dit betreft de dadergroep van cohort 2015.

⁵⁸ Dit betreft de dadergroep van cohort 2016.

⁵⁹ Dit betreft de dadergroep van cohort 2017.

- van de overleggen met het CCV t.a.v. overvallen, straatroof, geweld en woninginbraken. (Ministerie van Justitie en Veiligheid in afstemming met politie, CCV⁶⁰ en branches)
- c. Stimuleren van ontwikkelaars en uitvoerders van preventieve dadergerichte interventies om de effectiviteit te laten toetsen door het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) door dit in contact met gemeenten en andere partners, zoals bv. Halt en het CCV te noemen. Daarnaast dit vermelden op de site maakhetzeniettemakkelijk.nl van het ministerie van Justitie en Veiligheid. (Voorzitter/gemeenten, ministerie van Justitie en Veiligheid, politie en OM)
 - d. Organiseren conferentie over de inzet van effectieve maatregelen en interventies ter voorkoming van daderschap in het najaar van 2023 of voorjaar van 2024. (TFO)

Actief uitdragen door de Taskforce van het benutten van de kennis en informatie bij het CCV, de PVO's en het NJi. (TFO leden).7.2 Data-gedreven inzet

Voor de aanpak van overvallen is het van belang dat de ontwikkelingen worden gemonitord, zoals bij bijvoorbeeld de dadergerichte aanpak. Dit maakt het voor zowel publieke als private partijen mogelijk (nadere) analyses te maken en daarop (nieuwe) maatregelen te bepalen.

Voor wat betreft de informatiebehoefte t.b.v. (flexibel) programma wordt in elk geval gedacht aan inzet op:

- a. Het monitoren van aantallen en ontwikkelingen t.a.v. overvallen en straatroof, tijdstippen, buit, aantal daders, modus operandi, inclusief verkennen door verdachten e.d., waarbij publieke en private partijen deze informatie – binnen de mogelijkheden van de AVG en de Wet politiegegevens – kunnen uitwisselen. (Politie en brancheorganisaties; CCV; zie ook bij paragraaf 7.6)
- b. Snel partijen bij elkaar brengen op basis van data en gericht maatregelen nemen (zie ook andere thema's) bijvoorbeeld ook inzet op regio's.
- c. Zorgen voor actueel beeld van het profiel van verdachten en daders van overvallen en straatroof, incl. relatie met daders online vermogenscriminaliteit. (Politie)
- d. Hiervoor is het van essentieel belang dat genoemde data, periodiek en actueel beschikbaar zijn en uitgesplitst naar branche. (Politie en waar mogelijk brancheorganisaties)

7.3 Voorkomen (herhaald) slachtofferschap

Versterken bewustwording, weerbaarheid en handelingsperspectief

Nieuwe / door te ontwikkelen maatregelen

- a. Bezien hoe ondernemers en burgers beter bereikt kunnen worden als het gaat over veiligheidsthema's, zoals overvallen en straatroof, zodat deze voldoende⁶¹ hun aandacht krijgen. Bezien welke vormen van communicatie hiervoor kunnen worden benut ten behoeve van bewustwording van medewerkers en burgers (in een bepaald gebied) ter versterking van hun weerbaarheid en handelingsperspectief.⁶² (Gemeenten, branches, politie, CCV en JenV)
- b. Aanvullend onderzoek naar ervaringen en behoeften van ondernemers en medewerkers met het oog op het effectief omgaan met agressie en geweld door klanten. (Branches met JenV en politie)⁶³

⁶⁰ Via het CCV/PVONL kan gezien worden hoe de PVO's ook een rol kunnen vervullen hierbij.

⁶¹ Eind 2022 is de focus van vele kwetsbare ondernemingen gericht op overeind blijven door o.a. de inflatie, hoge energieprijzen en het nog bijkomen van de coronaperiode met eventuele leningen die nog moeten worden terugbetaald.

⁶² In de (gezamenlijke PVO-)regio's kunnen maatregelen worden ontwikkeld en aangeboden t.b.v. de verschillende branches. Bezien zal worden of en hoe de nieuwe landelijke PVO-organisatie, inclusief het Keurmerk Veilig Ondernemen daarbij mogelijk kan zorgen voor het delen van de ontwikkelde instrumenten en de ervaringen t.b.v. effectieve implementatie.

⁶³ In vervolg op het pilotonderzoek dat zal worden verricht door het CBL in samenwerking met de politie door de NSCR om medewerkers een wetenschappelijk onderbouwd handelingsperspectief te bieden in conflictsituaties met klanten.

- c. Voor specifieke groepen, zoals ondernemers, medewerkers, ouderen en jongeren, uitwerken hoe (nieuwe) modi operandi en te treffen maatregelen snel kunnen worden gedeeld vanuit preventief oogpunt. De Taskforce kan een rol vervullen bij de (door)ontwikkeling. (politie, gemeenten, ministerie van JenV, CCV, branches)

Voort te zetten maatregelen

- a. Stimuleren door Taskforce van actief delen informatie over modus operandi en aantallen door politie en/met branches. Bij elkaar brengen van kennis van branches t.b.v. het nemen van maatregelen door branches of gemeenten/wijken (zie ook voorkomen van het feit/situationele preventie). Scherp blijven op de ontwikkelingen samen met de PVO's en gericht delen om waar nodig landelijke partijen aan te laten sluiten. (politie, branches, gemeenten en JenV)
- b. Op basis van ontwikkelingen gerichte lokale/regionale (hotspots) bijeenkomsten organiseren voor de preventie van overvallen op winkeliers: informatie delen over het fenomeen, de risico's en maatregelen. (PVO's i.s.m. VNO-NCW-MKB-NL, CBL, gemeenten, CCV en JenV)
- c. Beschikbaar stellen tools en informatie via CCV, zoals lokale actieplannen, bodycams voor maaltijdbezorgers⁶⁴, de overvallenfolder en ervaringen t.b.v. andere gemeenten, zoals met de digitale deurbel (met camera's) met als doel om overvallen, babbeltrucs en woningovervallen tegen te gaan. (CCV afgestemd met politie en JenV)
- d. Het actief onder de aandacht (blijven) brengen bij slachtoffers van geweldsmisdrijven, waaronder overvallen en straatroof, van het bestaan van de mogelijkheid voor medewerkers en ondernemers die iets dergelijks meemaken dat ze een aanvraag kunnen indienen voor een financiële tegemoetkoming bij het Schadefonds Geweldsmisdrijven. Het staat hen vrij de tegemoetkoming te besteden. In overleg met het Schadefonds Geweldsmisdrijven bezien hoe de bekendheid voor de doelgroep kan worden vergroot. (Politie, OM, gemeenten, JenV, PVO's met Schadefonds, SHN)
- e. Campagne Stop Heling: Voortzetting van de campagne Stop Heling om te voorkomen dat burgers en bedrijven gestolen spullen kopen. (JenV)
- f. Jaarlijkse organisatie landelijke aftrap en stimuleren organisatie activiteiten in het kader van de Week van de Veiligheid in week 41 (oktober) (JenV, diverse branches, VNONCW en MKB-Nederland, CCV en politie)
- g. Voorlichten senioren over preventieve maatregelen voor (online) vermogenscriminaliteit en geweld in samenwerking met de ouderenbonden, het bedrijfsleven en gemeenten (JenV i.s.m. banken en politie)
- h. Uitdragen belang van (herhaald) trainen medewerkers: het effect van genomen maatregelen staat of valt met de wijze waarop een ondernemer en medewerkers omgaan met deze maatregelen. Het is dan ook van belang dat medewerkers goed worden getraind en dat deze kennis ook up to date blijft, zodat de maatregelen goed worden uitgevoerd, zoals het op slot draaien van een deur of het opbergen van spullen in een kluis. Stimuleren gebruik awareness-/weerbaarheidstraining, zowel klassikaal als digitaal, waaronder overvallen, omgaan met geweld en intimidatie (op locatie en onderweg). (Branches, zoals TLV, horeca, retail, supermarkten, juweliers e.a.) De CCV/PVO's kunnen dit lokaal ondersteunen door trainingen te maken/in te zetten op een groep bedrijven of bv. voor winkelcentrum of bedrijventerrein t.b.v. de effectiviteit.

7.4 Voorkomen (herhaald) daderschap

Preventief programma met effectieve interventies – basis op orde

Hoewel de jeugdcriminaliteit in algemene zin daalt, raken meer jongeren in een beperkt aantal kwetsbare wijken betrokken bij zware vormen van criminaliteit. Er is een toename van ernstige delicten, een toename in het dragen van (vuur)wapens en in het verhandelen van drugs in een aantal kwetsbare wijken.⁶⁵ Om afglijden naar de criminaliteit te voorkomen wordt vanuit het Coalitieakkoord een brede preventieaanpak ingezet in meerdere van dergelijke focusgebieden. De Taskforce vindt het voor het voorkomen van (herhaald) daderschap van belang dat ingezet wordt

⁶⁴ Domino's zet af en toe bodycams nog in, ondanks de daling van de overvallen.

⁶⁵ Dat blijkt onder andere uit de monitor Jeugdcriminaliteit; Kamerstukken II, 2020-2021, 28 741, nr. 81.

op effectieve en kansrijke interventies. Dit is van belang, omdat het voor deze doelgroep *niet* is: "Baat het niet dan schaadt het niet".

Uit onderzoek blijkt dat het van belang is vroegtijdig te signaleren en in te grijpen bij risico- en grensoverschrijdend gedrag van kinderen op de basisschool en de onderbouw van het voortgezet onderwijs en hiervoor effectieve en kansrijke interventies te gebruiken, zoals Basta!⁶⁶, Alleskidzzz⁶⁷ en PIT (Preventief Interventie Team)⁶⁸.

Nieuwe/door te ontwikkelen maatregelen

- a. Investeren in en inzetten op een integraal preventief programma met aantoonbare effectieve interventies, beginnend bij de focusgebieden van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV), aangevuld met enkele gebieden met vergelijkbare problematiek en risicofactoren. Doel is om in die gebieden een stevige basis neer te zetten met de inzet van effectieve en kansrijke interventies, ingezet op kinderen, jongeren en jongvolwassenen van 8-27 jaar. (JenV en gemeenten; zie ook acties 7.1.d en 7.1.e.)
- b. In PPS-verband – en in het kader van IPTA en RIO - verkennen of een aantal branches, zoals de retail en horeca, meer mogelijkheden kunnen bieden aan kwetsbare jongeren en jongvolwassenen om ervaring op te doen bij het werk, zoals met een werkervaringsplaats of stage. (Branches, OCW, gemeenten (coaches) en JenV)
- c. Verkennen van de mogelijkheden voor de begeleiding/ondersteuning van (stagebegeleiders bij) werkgevers bij de stagebegeleiding van jongeren en jongvolwassenen uit een kwetsbare e/o complexe situatie. Starten met een pilot bij enkele kleinere bedrijven in bv. de retail of horeca. Hierbij aansluiten bij bestaande faciliteiten en organisaties, zoals de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB).⁶⁹ In combinatie met het voorgaande punt kan gezien de huidige arbeidsmarkt het mes hier aan twee kanten snijden. (JenV met OCW, Samenwerkingsverband bedrijfsleven en beroepsorganisaties en branches)
- d. Verdiepend onderzoek in vervolg op onderzoek criminele carrières: Het WODC raadde aan om door vervolgonderzoek een beter beeld te krijgen over waarom delinquenten zich op een bepaalde manier ontwikkelen gedurende hun criminele carrière. De probleemstelling van het onderzoek is tweeledig: Wat is bekend over de wijze waarop jonge daders betrokken raken en betrokken blijven bij of juist stoppen met High Impact Crimes en in welke mate worden deze mechanismen beïnvloed door diverse factoren, waaronder sociaaleconomische en demografische factoren?
- e. De Taskforce zal bezien hoe andere initiatieven, zoals de (ontwikkeling van de) aanpak van online fraude of ondermijning, kunnen worden ondersteund door het eigen netwerk voor andere vormen van criminaliteit waar mogelijk in te zetten en mee te nemen in uitingen richting bepaalde doelgroepen, zoals ondernemers, jongeren en ouderen.

Voort te zetten maatregelen

- a. Doorontwikkelen van interventies in groep 7/8 van de basisschool, vanuit de positieve ervaringen op de middelbare school; mede gezien het belang van een goede overgang van het basis- naar middelbaar onderwijs, een overgang die op zich al uitdagend is. Concreet gaat het hierbij om het verder ontwikkelen van 'Alleen jij bepaalt wie je bent' (AJB) en het breder inzetten van deze interventie. Inmiddels is gestart met een pilot om het programma te implementeren op basisscholen bij groepen 7 en 8. Deze ontwikkeling komt ook in reactie op de vraag van (basis)scholen, gemeentes en andere betrokkenen naar de focus op de groepen 7 en 8 van de basisscholen. (JenV met scholen, OCW (i.v.m. School en omgeving) en gemeenten)

⁶⁶ BASTA! | Nederlands Jeugdinstituut (nji.nl)

⁶⁷ Alles Kidzzz | Nederlands Jeugdinstituut (nji.nl)

⁶⁸ [https://www.amsterdam.nl/onderwijs-jeugd/preventief-interventie-team-\(pit\)/](https://www.amsterdam.nl/onderwijs-jeugd/preventief-interventie-team-(pit)/)

⁶⁹ SBB staat voor: "Studenten krijgen de beste praktijkopleiding met uitzicht op een baan. En bedrijven beschikken nu en in de toekomst over de vakmensen die ze nodig hebben." "SBB is een professionele organisatie in het hart van het middelbaar beroepsonderwijs en het bedrijfsleven. Wij voeren taken uit in opdracht van het ministerie van OCW, zoals het erkennen en begeleiden van leerbedrijven, onder andere voor stages en leerbanen." Zie www.s-bb.nl.

- b. De verdere ontwikkeling van het cyberrijbewijs. Het traject beoogt leerlingen van groep 7 en 8 alert, vaardig en weerbaar te maken tegen daderschap en slachtofferschap in het digitale domein. (JenV met het onderwijs; politie en branches)
- c. Verdere uitvoering van de pilots 'Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid' (IPTA) t.b.v. jongvolwassenen die vanuit een kwetsbare positie het risico lopen om af te glijden naar de criminaliteit. (JenV samen met gemeenten)
- d. Pilots re-integratieofficier vrijkomende daders. In overleg met gemeenten, de reclassering en het gevangeniswezen is gekozen voor een ambtenaar in dienst van de gemeente die tot taak heeft toe te zien op de naleving van de opgelegde voorwaarden perspectief op werk/onderwijs en wonen te bieden.) (JenV met gemeenten, ZVH-en en reclassering)
- e. Er vindt nog een WODC-onderzoek plaats naar de effectiviteit van de top-600 aanpak in Amsterdam in termen van recidive: de uitkomsten van dit onderzoek worden in de eerste helft van 2023 verwacht. De conclusies en aanbevelingen zullen met de andere Zorg- en Veiligheidshuizen worden gedeeld. Op basis van de conclusies en adviezen kunnen eventuele nieuwe maatregelen worden bepaald.
- f. Uitwerken en implementeren praktische afspraken tussen ZVHRR en RIEC t.b.v. de aanpak van "the Bad" en criminele families. (ZVHRR, RIEC i.s.m. gemeenten, politie, OM en JenV).

Delen ervaringen en creëren draagvlak voor effectieve preventieve interventies

Nieuwe/door te ontwikkelen maatregelen

De kennis en ervaring van het NJi, beheerder van de databank Effectieve jeugdinterventies, kan beter worden benut voor kennisdeling over ingezette interventies dan nu het geval is.

- a. Door de Taskforce uitdragen van ervaringen met effectieve preventieve interventies
 - i. Communicatie Taskforce t.b.v. bestuurlijk draagvlak voor inzet op effectieve interventies. (Taskforce; zie ook actiepunten bij 7.1)
 - ii. Delen vanuit de eigen organisaties van best practices met effectieve en kansrijke interventies.
- b. Uitdragen ervaringen met (de ontwikkeling van) effectieve en kansrijke interventies en re-integratie (verbinding op terrein vijf leefgebieden).
- c. Beter benutten van de kennis en informatie van het NJi, zoals de databank Effectieve Interventies, door contact te zoeken met het NJi om informatie of afstemming van het proces richting effectiviteit. (Gemeenten en JenV)

7.5 Situationele preventie

Object-gerelateerde maatregelen

Nieuwe/door te ontwikkelen maatregelen

- a. Verkennen van de mogelijkheden om mensen te kunnen verplichten hun gezicht te tonen (niet deels of geheel af te dekken) voor bijvoorbeeld het gebruik van bepaalde diensten zoals een pinautomaat of het binnegaan van bepaalde gebouwen, zoals een juwelier. (Politie)
- b. Binnen (kwetsbare/risicovolle) branches bezien van mogelijkheden om te komen tot de realisatie van preventieve maatregelen, afspraken en het eventueel door gemeenten hierbij faciliteren van kleine ondernemers. Hierbij kan gedacht worden aan het waar nodig invoeren van (tijdelijk) cameratoezicht en het niet meer zichtbaar tonen van waardevolle goederen in etalages tegen en na sluitingstijd en het gebruik van magneetsloten voor snackbars en kleine supermarkten op rustige momenten tegen sluitingstijd of in de avonduren. (JenV met politie en verzekeraars)
- c. Het stimuleren door bedrijven van het nog meer online vooraf (laten) betalen en vergroten van de veiligheid van contant geld door strakke afroom-procedures en de uitrol van gesloten betaalsystemen. (Brancheverenigingen, winkels en politie)

- d. Monitoren en doorontwikkelen maatregelen⁷⁰ tegen ram- en plofkraken. (JenV, MinFin, NVB, Geldmaat, politie en OM)
- e. Stimuleren KVO's⁷¹ ten behoeve van structurele samenwerking, te beginnen met gemeenten, bijvoorbeeld vanuit de PVO's.
- f. Stimuleren buurtpreventie voor (extra) preventieve ogen en oren in de stad door verbetering van het (digitale) netwerk te faciliteren, bijvoorbeeld meer mogelijkheden voor het opleiden van mensen, en het benutten van de buurtpreventiegroepen via diverse communicatiemiddelen. (Gemeenten en JenV)
- g. Doorontwikkelen excellent cameratoezicht. Het is van belang om aandacht te blijven besteden aan goede (en goed geplaatste) camera's met het oog op preventieve werking, maar ook voor opsporing en vervolging. Met diverse partijen kijken of er meer mogelijkheden zijn voor verbeteringen of communicatiemogelijkheden. Doorontwikkelen en benutten van excellent cameratoezicht en stimuleren gebruik van installateurs met een keurmerk. (Politie en diverse branches)
- h. Doorontwikkelen toepassingen Live View en Camera in Beeld (politie). In aanvulling op excellent cameratoezicht is ook aandacht voor alarmering van de politie bij een overval door de inzet van Liveview.⁷² Het drieliuk cameratoezicht wordt aangevuld met het project "Camera in Beeld". (Politie, CCV/PVO's en JenV i.s.m. betrokken partners, zoals KHN, VEB, VNO-NCW-MKB-NL)
- i. Evaluatie van de nieuwe noodknopprocedure. (Politie i.s.m. de PAC's⁷³)
- j. Intensieve samenwerking van de politie met de branche waar numeriek de meeste overvallen plaats vinden, te weten de supermarktbranche. In een online tool melden supermarkten overvallen die bij hun (vestiging) plaats vinden en maandelijks bespreekt een werkgroep van retailers en de politie deze meldingen en de ontwikkelingen. (Politie en CBL)

Voort te zetten maatregelen

- a. Brede aandacht voor (techno)-preventie bij bedrijven die zich richten op het bezorgen van goederen door middel van pilots/opleidingen/ondersteuning ter voorkoming van slachtofferschap, bijvoorbeeld in de vorm van cameratoezicht (zoals bodycams). (KHN, Detailhandel i.s.m. CCV en JenV)
- b. Passende maatregelen op locatie/bij branches: uitwisseling ervaringen best practices branches en modi operandi daders t.b.v. (ontwikkelen en) nemen passende maatregelen.
- c. Actueel houden/(door)ontwikkelen (nieuwe) vormen van technopreventie en sensing ten behoeve van voorkomen overvallen of plof- en ramkraken. (politie i.s.m. JenV, NVB en Geldmaat)

7.6 Opsporing en vervolging

Daarnaast wil de Taskforce bezien hoe gemeenten het beste en efficiënt geïnformeerd kunnen worden over het in beginsel landelijke ophelderingspercentage van overvallen en straatroof, opdat deze informatie ook met burgers gedeeld kan worden in geval van slachtofferschap en waar nodig met de pers; ook in verband met het mogelijk voorkomen van een volgend feit.⁷⁴ In de lokale driehoek kunnen hierover - als daar aanleiding toe is - aparte afspraken worden gemaakt als het gaat om regionale of lokale cijfers.

Repressie op peil houden

Nieuwe maatregelen

⁷⁰Het waardeloos maken van de buit; de verplaatsing van geldautomaten in gevels van woningen en/of wooncomplexen en de continuering van de opsporing en vervolging van daders en de intensivering van de publiek-private samenwerking.

⁷¹ Keurmerk veilig ondernemen: structureel overleg gemeente, buurt, politie en ondernemers, bv. van belang bij voorverkenningen.

⁷² Met Liveview kan de politie live meekijken ten tijde van een overval.

⁷³ Particuliere Alarm Centrale.

⁷⁴ De boodschap van de politie is over het algemeen: de buit is laag en het ophelderingspercentage hoog.

- a. Onderzoek/verkenning naar extra mogelijkheden om in te grijpen o.b.v. verkenningen door criminelen en om de heterdaadkracht te vergroten. (Politie, ministerie van Justitie en Veiligheid)
- b. Delen van de extra mogelijkheden bij punt a met specifieke doelgroepen (zie ook punt d bij voort te zetten maatregelen). (politie en PVO's)

Voort te zetten maatregelen

- a. Ambitie v.w.b. repressie op niveau houden: met ophelderingspercentage voor overvallen (53% of hoger) en straatroof (30% of hoger) (Politie en branches).
- b. Politie en OM⁷⁵ behouden specialistische inzet op huidig niveau, gerelateerd aan het zaakaanbod. (Politie en OM)
- c. Bewustwording van het belang van de aanpak van dit type criminaliteit op peil houden, ook bij een blijvende daling van de HIC-cijfers. (JenV, politie, OM, branches en CCV).
- d. Verhogen heterdaadkracht, bijvoorbeeld in relatie tot buurtpreventieteams. (Zie maatregel bij 7.5 buurtpreventieteams)
- e. De technische doorontwikkeling van de digitale instrumenten, de afronding van het wetgevingstraject waarmee onder meer het gebruik van DOL en DOR landelijk verplicht worden, de landelijke implementatie van deze instrumenten alsmede de communicatie rond de helingaanpak gericht op burgers (inclusief de jaarlijkse campagne), ondernemers, gemeenten en de politie.

Voortgang afspraken ram- en plofkraken

Nieuwe/door te ontwikkelen maatregelen

- a. (Door)ontwikkeling (nieuwe vormen?) van sensing⁷⁶ ten behoeve van heterdaadkracht ram- en plofkraken. (Politie met Geldmaat en OM)
- b. Bezien van nieuwe mogelijkheden ten behoeve van het verbeteren van de meldingsbereidheid ten aanzien van (kennis over) de dader via Meld Misdaad Anoniem. (JenV i.s.m. gemeenten en politie)
- c. Aan leden bieden van tools voor uitdragen landelijke boodschap over relatief hoog ophelderingspercentage. In overleg met politie en communicatie-experts ter beschikking stellen aan gemeenten woordvoeringslijn. (Politie in samenwerking in de driehoek)

Voort te zetten maatregelen

- a. Behoud landelijk HIC-officier van justitie en aanspreekpunt HIC bij ieder arrondissement. (OM)
- b. Behoud landelijk overvalcoördinator politie en ondersteuning. Tevens behouden overvalcoördinatie binnen eenheden. Dit is noodzakelijk voor een goede informatiepositie en op deze wijze werkt eenheid-overschrijdende opsporing effectiever. (Politie)
- c. Naar gelang de ontwikkelingen wordt met (onderdelen van) branches overlegd. Waar nodig bezien of deze eventueel een keer aanschuiven bij (een werkgroepoverleg van) de Taskforce.
- d. Politie deelt informatie over bv. aantallen daders en MO met branches en branches benutten informatie voor nemen van maatregelen.

8. Rol en taken leden Taskforce Overvallen

De leden van de Taskforce Overvallen vertegenwoordigen ieder een organisatie en een achterban die gebaat is bij een integrale aanpak van deze fenomenen. Hieronder volgt een opsomming van de partners die de Taskforce vormen en welke leden zijn afgevaardigd.

⁷⁵ Specifieke mogelijkheden o.a. met richtlijn strafvordering overvallers

(<https://wetten.overheid.nl/BWBR0037537/2016-02-01/00>) en strafvorderingsrichtlijn ram- en plofkraken.

⁷⁶ Het waarnemen of verzamelen van informatie met betrekking tot een object of persoon met een technisch hulpmiddel (de sensor).

Vereniging Nederlandse Gemeenten vertegenwoordigd door de heer J. Hamming, burgemeester van Zaanstad, tevens voorzitter van de Taskforce.

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten is de belangenvereniging voor alle Nederlandse gemeenten en werkt aan het realiseren van een krachtige lokale overheid. Gemeenten hebben een belangrijke taak om het lokale veiligheidsbeleid samen met partners vorm te geven. De voorzitter van de Taskforce is bestuurlijk trekker voor de aanpak van deze fenomenen en signaleert en agendeert issues en *best practices* op regionaal en landelijk niveau.

Detailhandel, vertegenwoordigd door de heer N. Meijer Drees vanuit het **Retail Veiligheids Overleg (RVO)**.

De retail heeft te maken met veel vormen van criminaliteit en ongewenst gedrag op de winkelvloer. Daarom investeren winkels fors in preventie dan wel het beheersbaar maken van de gevolgen van criminaliteit of ongewenst gedrag inclusief nazorg als dat nodig is. Het tegengaan en/of omgaan met agressie en geweld tegen winkelmedewerkers heeft de hoogste prioriteit. In samenwerking met politie en overheid moet de veiligheid van klanten en medewerkers worden geborgd. Het RVO signaleert ontwikkelingen en agendeert deze. Tevens draagt het Retail Veiligheidsoverleg bij aan een aantal specifieke maatregelen om overvallen op winkeliers te voorkomen en informeert haar leden over het nemen van preventieve maatregelen.

Koninklijke Horeca Nederland vertegenwoordigd door de heer J. Kant, hoofd van de afdeling Belangenbehartiging van de Koninklijke Horeca Nederland.

Koninklijke Horeca Nederland vertegenwoordigt ruim 20.000 horecaondernemers en zet in op een optimaal ondernemersklimaat voor deze branche. Koninklijke Horeca Nederland signaleert binnen de Taskforce Overvallen ontwikkelingen in het fenomeen en agendeert deze. Tevens draagt Koninklijke Horeca Nederland bij aan een aantal specifieke maatregelen om overvallen op horecaondernemers te voorkomen en informeert haar leden over het nemen van preventieve maatregelen.

Ministerie van Justitie en Veiligheid, vertegenwoordigd door mevrouw E. van Amelsfort, directeur Jeugd, Familie en aanpak Criminaliteitsfenomenen.

Het ministerie van Justitie en Veiligheid zorgt voor de rechtsstaat in Nederland en werkt aan een veilige en rechtvaardige samenleving. Sinds de start van de Taskforce Overvallen werkt het ministerie intensief samen met partners om deze ernstige vormen van criminaliteit terug te dringen en slachtofferschap te voorkomen. Het ministerie coördineert de aanpak op nationaal niveau en ondersteunt de lokale aanpak. Het ministerie verzorgt het secretariaat van de Taskforce Overvallen. Tevens neemt het ministerie voortouw in een aantal concrete maatregelen ten behoeve van de integrale aanpak.

Politie, vertegenwoordigd door de heer J. de Schepper, hoofd Operatiën in de Eenheid Noord-Nederland.

De nationale politie is er altijd. Voor een veiliger Nederland. De nationale politie beschermt de democratie, handhaaft de wet en is het gezag op straat. Vanuit dit belang neemt de politie deel aan de Taskforce Overvallen. De opsporing van daders van dit type delicten is van groot belang voor een succesvolle integrale aanpak. De politie zet hier op in om dit zo effectief mogelijk te doen. De politie informeert de partners over het fenomeen en bevordert de samenwerking ten behoeve van een effectieve opsporing. Tevens voert de politie een aantal concrete maatregelen uit ten behoeve van de aanpak van deze fenomenen.

Nederlandse Vereniging van Banken, vertegenwoordigd door mevrouw Van der Laan, voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Banken.

De Nederlandse Vereniging van Banken streeft naar een sterk, gezond en internationaal concurrerend bankwezen voor de ruim tachtig Nederlandse en buitenlandse banken die actief zijn in Nederland. Banken en hun klanten krijgen steeds vaker te maken met fraude en andere vormen van financieel-economische criminaliteit. De Nederlandse Vereniging van Banken maakt klanten bewust van de risico's, neemt maatregelen om verdachte transacties tijdig te signaleren en werkt nauw samen met politie en Openbaar Ministerie bij preventie, opsporing en vervolging. De Nederlandse Vereniging van Banken signaleert ontwikkelingen en agendeert deze. Tevens draag

de Nederlandse Vereniging van Banken bij aan de samenwerking tussen partners in de bestrijding van deze fenomenen.

Openbaar Ministerie, vertegenwoordigd door mevrouw. mr. S. Preenen, hoofdofficier van justitie van arrondissementsparket Noord-Holland.

Het Openbaar Ministerie is verantwoordelijk voor het opsporen en vervolgen van strafbare feiten. Het werk van het Openbaar Ministerie is erop gericht dat daders een passende straf krijgen, dat slachtoffers en nabestaanden het gevoel hebben dat er iemand naast hen staat, en dat de samenleving voelt dat toepassing van het recht bij het Openbaar Ministerie in goede handen is. Het Openbaar Ministerie informeert de partners over ontwikkelingen ten aanzien van de fenomenen overvallen en straatroven en bevordert de samenwerking ten behoeve van het voorkomen van criminaliteit en een effectieve opsporing en vervolging. Tevens voert het Openbaar Ministerie een aantal concrete maatregelen uit ten behoeve van de aanpak van deze fenomenen.

Transport en Logistiek Nederland, vertegenwoordigd door mevrouw Post, algemeen directeur.

Transport en Logistiek Nederland is de ondernemersorganisatie voor wegtransport-bedrijven en logistieke dienstverleners. Transport en Logistiek Nederland is een vereniging met 5.500 leden. Transport en Logistiek Nederland werkt aan een gunstig ondernemersklimaat in Nederland en Europa. Transport en Logistiek Nederland ondersteunt en verbindt ondernemers in de transport en logistiek-sector. Transport en Logistiek Nederland signaleert binnen de Taskforce Overvallen ontwikkelingen in het fenomeen en agendeert deze. Tevens draagt Transport en Logistiek Nederland bij aan een aantal specifieke maatregelen op overvallen op transporteurs te voorkomen en informeert haar leden over het nemen van preventiemaatregelen.

Bijlagen

1. Vorig actieprogramma Taskforce Overvallen 2019-2020
[Actieprogramma Taskforce Overvallen 2019-2020 | Publicatie | Rijksoverheid.nl](#)
2. Kamerbrief Voortgangsrapportage aanpak high impact crimes 2020
[Naar een veiliger samenleving | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
3. Kamerbrief Voortgangsrapportage aanpak high impact crimes 2021
[Naar een veiliger samenleving | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
4. Kamerbrief Beleidsreactie op drie WODC-onderzoeken aangaande reclasseringstoezicht en HIC-daders 2021
[Reclasseringsbeleid | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
4. Kamerbrieven inzake plofkraken
 - Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 28 684, nr. 591
[Naar een veiliger samenleving | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
 - Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 28 684, nr. 610
Link brief vermeld bij 3
 - Tweede Kamer, vergaderjaar 2021–2022, 28 684, nr. 669
[Naar een veiliger samenleving | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
5. Instellingsbesluit Taskforce Overvallen d.d. augustus 2022
[wetten.nl - Regeling - Instellingsbesluit Taskforce overvallen - BWBR0038483 \(overheid.nl\)](#)
6. Kamerbrief Brede preventieaanpak (georganiseerde en ondermijnende) jeugdcriminaliteit d.d. 1 juli 2022
[Jeugdcriminaliteit | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)